

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 17. XII aastakäik

TEATAJA

1. septembril 1937

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:	Toimetus ja talitus	Kuulutuste hinnad:
Aastas . . . kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Pikk t. 20	1/1 lhk. . . kr. 30.00
Poolaastas . . . " 1.50	Kõnetraat 426-15. Toimetaja kõnetunnid:	1/2 " . . . " 16.50
Välismaale . . . " 5.00	igal äripäeval 12—2 p. l.	1/4 " . . . " 10.00
Poolaastas . . . " 3.00		Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Kaupmeeskonna sotsiaalkindlustusest. Königsbergi mess. Täit tähelepanu käitumis- ja teenimisküsimustele ärides! Ühest kaupmeeskonda puutuvast põhimõttelisest otsusest. Ärimaksu seaduse eelnõu. Kaubandus-tööstuskoda ei poolda meremeeste tööaja sundkorras reguleerimist. Erakaupmeeskonna võistlusvõime tõuseb. Maksustamisküsimusi. Kaubandus-tööstuskoda pooldab aia- ja puuviljakonservitööstuse soodustamist. Kalakonservitööstureil raskusi kalade sorteerimisega. Kaub.-tööstuskoja ja Majandusministeeriumi juhtivate jõudude ringsõit Eestis tööstuskeskustes. Klaasitööstuse ettevõtete asutamise keeld kuni 1. VIII 1941. a. Uus teraviljakaubanduse korraldus. Uus piima ja piimasaaduste väljaveo kontrolli seadus. Äride register. Toiduainete turg. Välisbörsid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursidel.

Juhime oma lugupeetud ostjaskonna tähelepanu:

moodsaile sügishooaja uudisriideile,
kõrgekvaliteedilistele cotton-sukkadele:

„LUKSUS“,

„LADY“,

„URVE“

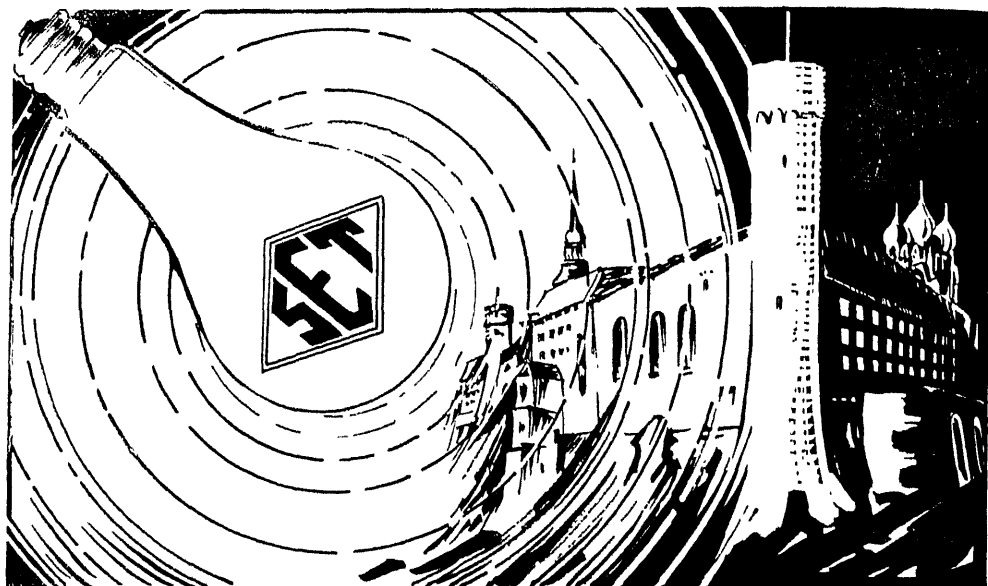
ja plateeritud sukkadele „Ilmatar“,

interlokk-trikoo pesule

A/S. OSKAR KILGAS

Vabrik Tallinnas

Vene elektrilambid

Vähese raha eest kauaks palju valgust

Pealadu Eestis **A.-s. Eureka** Tallinn, Tatari 28. Tel. 479-76

Odavaim ostukoht kaupmeeste - jällemüjatele

on sebitööstus

„Ralle“

Joh. Mespak

Tallinn, Lubja 7-a.

Kõnetraat 314-30.

Kaupmeeskonna sotsiaalkindlustusest

Võimalikke raskusi selle teostamisel. — Küsimus vajab põhjalikku uuringut.

Kaupmeeskonna sotsiaalkindlustus on leidnud põhimõttelist pooldamist kõikidel maakondlikel kaupmeeste päevadel vastuvõetud resolutsioonides ja ka kaupmeeste organisatsioonide taotlustes. Kaubandus-tööstuskoja kaubandus-sektsioonide soovi kohaselt on esialgu sotsiaalkindlustuse ellukutsumise korraldamiseks koja eelarve korras määratud vastavaks alusvaraks Kr. 5000.—.

Asja edaspidises arengus tohiks muuseas mõõduandvaks olla ka koja III sektsiooni viimase täiskogu otsus, millega on tarviliseks loetud konkreetselt ja kiires korras küsimuse juure asuda. Sellega seoses tuleb asjaomaseil aegsasti asuda ettepanekute väljatöötamisele kindlustuse elluviimise teostamiseks.

Sääraste konkreetsete ettepanekute ja põhilauseite väljatöötamine nõuab pinevat tööd ja põhjalikku kaalumist. Alljärgnevate ridade ülesandeks on lühidalt peatuda mõnesugustel küsimustel, millest peaks selguma probleemi ulatus ja, paraku, ka raskused ja takistused asja kiireks lahenduseks.

Esimese suurema raskusena tuleb mainida seda, et sunduslik kindlustamine (vabatahtlik asja korraldus ei ulatuks kaugemale kui see juba on korraldatud kaupmeeskonna organisatsioones) vajab seaduse sanktsiooni. Siin on aga tõenäoline, et vastav algatus põrkab kokku mõnel pool omaksvõetud tendentsiga, mille kohaselt erialalist sotsiaalkindlustamist ei soovita näha kuigi meeeldi ning ideaalne olukord arvatakse seatud olevat sellega, kui võimalikult suurem hulk isikuid — võimalikult koguni terve rahvastik — oleks koondatud ühte, riiklikult valitsetavasse, kindlustuskassasse. Seesuguses olukorras on tõenäoline, et kaupmeeskonna eraldi, oma algatusel, kindlustamise kavatsus põrkab vastuseisule.

Jättes kõrvale eelnevas toodu vaatleme lühidalt probleeme, mis tekivad sisulisest küljest enesest.

Kõigepealt tuleb lahendada põhjapanev küsimus — kes nimelt kaupmeeskonnast peaks kuuluma kindlustamisele ja kui suureks kujuneksid üksiku kindlustatu koormised. Viimaste suurus oleneb ühelt poolt sellest, mida soovitakse kindlustatuile pakkuda, ja teiselt poolt sõltub sissmaksude suurus kindlustatute arvust.

On enesest mõistetav, et kaugeltki mitte kõik kaubanduslikul alal tegutsejad ei või kuuluda sunduslikule kindlustamisele. Madalamate

äritunnistuse järkude alusel (eeldades uusi korraldusi, mis ellu viiakse koos uue ärimaksu seadusega) tegutsevaid isikuid ei saaks kindlustamiseks kohustada, kuna nende tegevus on küllalt kitsaulatuseline ja juhuslik. Sama on maksev ka igasuguste sesoonilist laadi ja juhuslikku ilmet kandvate kaubanduslike ettevõtete kohta (näiteks pansioonid, hanked ja paljud muud). Seoses sellega tõuseb otsekohe päevakorrale küsimus, kui suur olekski ettevõtjate hulk, kes kindlustamisele kuuluksid, kas see ei osutu üsna väikeseks.

Kuid edasi. Kohustuse aluseks tuleb paratamatult võtta ettevõtte poolt lunastatud äritunnistuse järk. Muud objektiivset alust ettevõtte tegevuse iseloomu ja ulatuse kindlaksmääramiseks on praktiliselt võimatu leida. Kuidas talitada aga siis, kui pikemat aega makse tasunud ettevõtte hiljem siirdub kindlustamiseks kohustuslikust järgust madalamale? Oleks ülekohtune juba tasutud maksude eest kompensatsioon jätta andmata. Pensioni maksa ilma teatud ajavahemiku möödumiseta on teiselt poolt muidugi võimatu.

Kuid veel enam. Üksikisikulise kaupmehe kindlustamine on siiski kergemini läbiviidav. Raskus tekib isikute kindlustamisel, kes tegutsevad kaubanduslikes ühinguis. Täisühinguis ei oleks õiglane kindlustada üksnes üht täisosaniku. Kõigi täisosanike kindlustamine võib aga muutuda liig koormavaks. Usaldusosanike — talletajate — kindlustamisest selle vastu tuleks loobuda, kuna juriidiliselt säärased isikud ei esine kaupmeestena.

Teisest küljest oleks juriidiliste isikute — aktsiaseltside, osühingute — juhtivatesse organisatsioonidesse kuuluvate isikute kindlustamine tungivalt soovitatav, kiiresti vahelduva koosseisu puhul siiski tehniliselt võimatu. Sama on maksev ühistegeliste ettevõtete ja laevaiühingute kohta.

Näeme, et kindlustamise kohustus peab esmajoones olenema äritunnistuse järgust, ettevõtte iseloomust ja ta juriidilisest struktuurist. Nüüd peame eraldi arvestama veel seda, et igapäevane nähtus on, et sama ettevõtte juures need momendid võivad õige lühikese ajavahemiku kestes muutuda ja üksteist asendada. Ainuisklik ettevõtte võib näiteks aasta jooksul muuta oma juriidilist struktuuri, paari aasta jooksul muuta oma tegevusala ja varieeruda äritunnistuse järgus. Seda arvesse võttes on eriti ras-

ke määrata kindlustamisele kohustuslikke isikuid.

Nimetame veel üht momenti, mida tuleb tervalt silmas pidada. Vähimalt praeguse kõikuva ärimaksustamispraktika korral näeme sageli, et koguni ühe maksuametkonna piires sama liiki mitmeid ettevõtteid kohustatakse lunastama — ühti kaubanduslikku, teisi tööstuslikku äritunnistust. Ei ole usutav, et säärane kord kaoks täieliselt ka uue ärimaksuscaduse maksamahakamisel. Säärasel korral ei või rääkida õiglusest, kui ettevõtja, olles pikemat aega tegutsenud kaubandusliku äritunnistusega, peab selle muutunud maksustamispraktika nõudel tööstusliku äritunnistuse vastu ümber vahetama, olles enne tasunud pikema aja jooksul makse — seejuures edasijõudnud vanaduse tõttu muutunud oludes ilma väljavaateta vastutatu saamiseks.

Näeme sellega, et õiglane koorma jaotus on küllalt raske. Kooskõlas sellega osutub üks komponent kindlustusmaksude suuruse kindlaksmääramiseks küllaltki kõikumaks.

Nagu öeldud, on teiseks komponendiks see, mida soovitakse kindlustatuile pakkuda. Kuuldavale tulnud sooviavalduste kohaselt peaks vastav kassa kaupmeeskonnale võimaldama toetust samas ulatuses kui riik võimaldab oma pensionäridele pensioniscaduse alusel. Sisuliselt on see nõudmine väga õiglane, seda enam, et riigi pensionid ei osutu meil keskest läbi liigselt kõrgeiks.

Kui suured peaksid sel puhul olema kindlustusmaksud, on esialgu võimatu ütelda. Teatavaks pidepunktiks on aga riigiametnike pensioniscadus. Selle scaduse § 14 korras võib töödandjalt nõuda kuni 10% pensioniõigusliku isiku palgast. § 15 korras võib pealeselle pensioniõiguslikelt enestelt nõuda kuni 4% — seeja kogusummas kuni 14% palgast.

Selle arvestuse järgi võiks maksimaalne kaupmeeskonna koormatus, kui üksikut kaupmeest tahetakse näiteks kindlustada ühel alusel Kr. 200.— kuus teeniva riigiametnikuga, tõusta kuni Kr. 336.— peale aastas. Kuna töödandja poolt palgale juuremaksimine kaupmeeskonna suhtes on tegelikult ettekujutamatu, peab leppima paratamatusega, et maks nõutakse sisse täies ulatuses kaupmehelt eneselt. Raskendavaks momentiks kujuneb veel see, et perioodiliselt maksude võtmine osutub võimatuks ja maks tuleks paratamatult tasuda ühekordselt — kõige paremini koos põhiärimaksu tasumisega. Säärane kõrge maks kutsub esile paratamatuid vastuismisi ja tõrkumisi.

On kahtlane, kas kassa sammete mõnesugune

vähendamine, võrreldes riigi pensioniga, saaks tunduvalt vähendada kassa makse, kuna võrreldes riigi pensionäride arvu ja tegutsemise iseloomuga on kaupmeeskonna arv küllalt väike (arvestades isegi seda, et kõik kaubanduslikud ettevõtted allutataks seadusele). Sellest tuleb allakirjutanu arvates suurim riisiko-moment, mida tuleb katta vastavalt suuremate sissemaksudega.

Nii, nagu eespool nimetatud, ei saa siiski säärane arvutus olla kuigi põhjalik. Seepärast enne kui asuda detailide juure tuleb asja selgitamiseks kutsuda spetsialiste-kindlustusmaatikuks, kes selleks eriti kogutud materjali põhjal võiksid kalkuleerida võimalikke sammeid ja tarvilisi sissemaksu.

Veel üks moment. Riik võimaldab pensioni kindlustatuile siis, kui nad on pensioniõiguslikul kohal teeninud vähimalt 25 aastat. Tekib küsimus, kas sama tähtaeg kaupmeeskonna suhtes ei osutu liig pikaks. Kaupmeeskond asub iseiseisvale tegevusele reeglina küpsemais aastais kui riigiteenijad. Aga isegi varajase tegevuse alguse puhul on 25-aastane iseseisvalt tegutsemine kaunis erakordne nähtus (ja nimelt iseiseisvalt ja pensioniõiguslikult tegutsemine). Tuletagem ainult meele eelpoolnimetatut äritunnistuse järkude, ettevõtte iseloomu ja juriidilise struktuuri tähtsusest selles küsimuses. Nii näiteks „äri naise nimele kirjutamine“ ja muud sääraseid olukorrad peavad katkestama pensioniõigusliku tähtaja jooksu. Sellega ei ole küllalt, kui kaupmees üksi kaupleb 25 aastat, vaid tähtis on, et ta kaupleb vastava äritunnistusega, vastava juriidilise struktuuriga ja vastava tegevusalaga äris.

Kui aga soovitakse abi anda lühema aja möödumisel, tõuseks maksukoorem — ja mitte ainult proportsionaalselt, vaid palju kõrgemal määral.

Võidaks veel ütelda, et summade säästniseks maksetagu toetusi üksnes neile kaupmeestest, kes pärast teatud eelduste täitumist on sattunud tõsisesse ainelistesse raskustesse. Sel puhul tuleme meele ühe Kaubandus-tööstuskoja liikme õige tabavat ütlust: „Meil on veeli küllalt kaupmehi, kes kogu oma teenistuse paigutavad väärismetallidess. Tehtagu säärasel korral pärast ta äritegevuse lõpetamist kindlaks, kas tal on varandust või mitte!“ Igal juhul ei saa avalikul õigusel põhjenev korraldus toetus jagada üksnes mõnesuguse komisjoni arvamise järgi, kas isik on puuduses või mitte. Arusaadav, et toetuse andmine võib sündida üksnes kindlate ja objektiivsete tunnuste järgi.

Küsimuse tulipunkt seisab kokkuvõtlikult ikkagi selles, kas sunduslikud sissemaksud ei kujune tarvilise efektiivsuse saavutamiseks liiga kõrgeiks. Küsimuse lahendamise vastavate eriteadlaste — kindlustusmatemaatikute — kaudu tooks alles täielise selguse ning kõrvaldaks hädaoahu, et pensionikassa sammed ulatuksid, nii

ütelda, üksnes kassa liikme matmiseks. Selleks aga terve korralduse ülesehitamine oleks vaevalt põhjendatud.

Igal juhul oleks sellekohaste eeltööde kiire tegemine tarviline selleks, et küsimuse lõplik lahendus rajada vähegi soliidsele alusele.

E. P.

Königsbergi mess

Käesoleva aasta hilissuviseist Kesk-Euroopa näitustest oli meile kahtlemata lähim ja Baltimaale erilist tähelepanu pühendav 15.—18. aug. Königsbergis peetud 25. Saksa Idamess (DOK). Üheteistkümne välismaise esimeja hulgas oli ka Eesti ülevaate-näitus — seekord ulatuslikumal kujul kui varem. Lõpp-resultaadina võib öelda, et „Estlandstand“ täitis oma ülesande nii väliskui ka kodumaisel hinnangul. Königsbergi messi enese juures on märgitud selle edu järjekindel kasv. Näitus-mess võttis 1935. a. ruumi 77.400 m² ja esines 2400 firmat, 1936. a. olid samad arvud — 105.000 m² ja 2400 firmat ning 1937. a. 110.000 m² ja 2480 firmat. Messi külastajate arvu hinnati 1935. a. 159.000-ni, neist välismaalasi 2650, 1936. a. 191.000-ni, neist 4500 välismaalast, ja 1937. a. 200.000, kuna välismaalaste arv tõusis 4750-ni.

Eesti esinemist ja selle sobivust üldtervikusse käsitleme eriti allpool, kuid põhimõtteliselt on esmajoones tähtis selgitada eesmärke, mida taotletakse ühel välismessil esinemisega. On ju tähtis, et välismessil esineva maa majandus saaks kas otseselt või kaudselt kasu või jälle väljapanek teeniks rahvuse tutvustamise, turismi- või koguni ideoloogilise propaganda ülesandeid. Ilusa turismi-propaganda näite pakkus Königsbergis Danzigi vabalinna stiilikas väljapanek, mis nende juhtkonna sõnade järgi on oma iseloomult alatine ja rändab ühest Euroopa keskusest teise. Propagandat vaid üksikuile artiklikele, nimelt veinidele ja käsitööle, tegid edukalt ungarlased; türklased aga nihutasid rõhuvalt esiplaanile oma vaibatööstuse. Itaalia ja Soome selle vastu ründasid Ida-Preisit turismi-propagandaga. Eestil oli ülevaate-näitus, pakkudes kogu maa majanduselu, selle hulgas ka neid artikleid, mida Saksamaa toodab ise paremini ja ehk odavamaltki. Sellane ülevaate-näitus, millele seltsis 20.000 turismi ja erialalise brošüüri näol veel laiadesse massidesse tungiv maa tutvustamise propaganda, on ilmselt mõjuvaim viis mitte väga tuntud maade võrastele lähemale viimi-

seks. Kahjuks peab ütleva, et sakslaste deviiside poliitika ja muude kitsenduste tõttu otsene äriiline huvi ei leidnud kuigi suurt rahuldamist. Peale mõnede tellimiste keskendus kogu äriiline tegevus kodukäsitöö, nahkesemete ja postkaartide müügile!

Teiseks on meil ka teada, et nii Eesti ekspord- kui ka importkaubandus ei lähe mitte üle Königsbergi, vaid rõhuvas enamuses keskendub muudesse Põhja-Saksa sadamalinnadesse. Nende momentide esiletoomine tahab vaid jahendada esimest vaimustuspalavikku, kuna pärast teiskordset esinemist Königsbergis juba avaldati mõtteid Königsbergis esinemise traditsioonist ja ka sellest, et võimalike majandusliku surutuse aegade talumiseks tuleb luua just nüüd kestvaid sidemeid ja kindlustada tellimisi. Viimane põhimõte on kahtlemata õige. Intensiivne propaganda ei tohi soikuda ka siis, kui kellelgi kõige paremini läheb, kuid tähtis on ka — kus ja kellele end propageerida.

Tundub, et Königsberg, hoolimata messiameti tahtest just siin kujundada Ida-Euroopa kaubaturgude paraadkeskust, ei ole veel praegu olukorras, et ta tasuks välismaalasil nii propaganda kui ka majanduslikus mõttes aasta-aastalt jätkuvat esinemist. Siia tuleks tulla kas kolme- või viieaastaste ajavahemike järele, ja siis juba põhjalikult. Königsbergi mess on ja jääb lokaalse iseloomuga näituseks, kuhu koondub peamiselt Ida-Preisimaa rahvastik. Küsimusele, kas messi puhul on ka muudest Saksamaa osadest siia saabunud erinõrge, sakslased naeratasid ja kostsid: „Kui Berliinis või Leipzgis on midagi lahti, siis lähevad siit küll erirongid!“ Ei saa ka unustada, et külastajate ja eriti Eesti majandustegelaste poolt on väga hinnatud veel Leipzigi ja Praha sügis- ning kevadmessid. Esimesel on väljapanekute arv 6000 ja külastajaskond tõuseb 260.000-ni, neist 32.000 välismaalast. Praha tõuseb esinejate firmade arv 3000-ni. Kui põhimõtteliselt tuleb välisnäi-

tusil — eriti Saksamaal — koondatud esinemist pidada otstarbekaks ja Eestile kasu toovaks, siis ei tohi kaugemaidki messe hoopis tagaplaanile nihutada, sest messide kaudu tuleb süstida teadmisi meie tootvast maast ja kaupadest ka nisse massidesse, kus meid ei tunta. Messide kaudu tuleb püüda ka uute keskustega sidemeid luua, mitte üksi vanu nende teadmistes täiendada.

Seda propagandat, mida Eesti kui terviku ja majanduse heaks on Ida-Preisimaal Königsbergi messi kaudu tehtud, tuleb kõrgelt kinnata. Kuid ei saa õigeks pidada sellele staatilisele seisukohale jäämist, et meie jaoks on vaid üks alatine välismessidel esinemise koht — Königsberg. Kuna praegused majanduslikud tolli-, deviisi- ja kliiringutraataiad kahandavad suuresti otseseid kaupade müümise võimalusi, siis jääb välisnäituste tulipunkt maa majanduse ja üldse kogu maa tutvustamisele. Selles küsimuses ei saa olla tardunud radadel käimist. Ei oleks paha, kui meie välisnäitustel esinemise küsimus võetaks programmikindlalt kaalumisele ja juba aegsasti tehtaks ettevalmistusi välisnäituste ilme kui ka kohtade valikus.

Oma lippu ei tule meil tõsta saksa armee muusika orkestrijahi moodi ühel kohal üles-alla, üles-alla, vaid noore edasirühkiva ja elujõulise rahva kohaselt tuleb viia lipp edasi ja heisata teda igal pool.

•

Königsbergi messi praegune hoonestik, koosnedes vanadest puuehitusist, jättes vähe avarust publikule, on peale kõige muu süsteemita ehituste kogum. Lahendust ei suutnud siin anda ka autonäituse teise kohta viimine ja suure „Schlagerhausi“ näituse teenistusse rakendamine. Näituse ruumidest tingitult tuli väljapanekud suruda äärmiselt kitsale pindalale ja näituse kestel võidelda tapva kuumuse ning liigse rahva trügimisega.

Königsberglaste projekt pearaudteejaama ja Rosenau vahelisele maa-alale ehitada uut moodsat näitusväljakut, milline oleks neli korda senisest suurem ja omaks ka moodsa messihotelli, töötab DOK-messi edaspidises arengus lahendust tuua ja sellele edu kindlustada.

Möödunud näitusel Eesti esinemine, mille korraldajaks oli Majandusministeerium, viidi eelloetletud halbades tingimustes läbi pealegi veel õige lühikesest ettevalmistusajaga. Olgu siinkohal ka märgitud, et teistest maadest veel Ungari ja Läti esinesid otseselt Majandusministeeriumi korraldusel, Türgi ja Leedu väljapanekuid korraldasid nende Kaubandus-tööstuskogjad, teistel olid väljapanekute eest

vastutavad ekspordi korraldavad oma maa ühingu- ja Itaalia riiklik turismi-keskasutus.

Et Eesti esinemine lühikesest ettevalmistusajast hooimata kandis head vilja, see tõendab näituse tehnilises läbiviimises tegevuses olnud isikute teovõimsust, kuid sellega seoses tekkis ka rida nähtusi, mida nüüd kokkuvõtet tehes ei saa unustada ja mis edaspidiste näituste korraldamisel kui iseenesestmõistetavad peaksid leidma õigeaegse lahenduse ning korraldamise.

Tänu sellele, et Saksa Idamess kogu oma olemuses ja ka maalt kümnete tuhandete viisi tuleviku publiku tõttu kandis aastalaadalikku ilmet, olid nõudmised esinejate suhtes kahtlemata piiratumad kui mõnel teisel Lääne-Euroopa messil, kus peale väljapanekute sisulise väärtuse tulipunkt koondub veel esteetiliselt küljele. Väljapanekute esitamine maitse ja kauniduse osas jättis Königsbergis kõikjal tublisti soovida; isegi sellane ala nagu merevaigutööstus polnud leidnud oma kaunistuse esemete tarvis kuigi originaalset lahendust. See vähenõudlikkus esinemise välise külje alal oli suureks kasuks Eestile ja maskkeris õigupoolest neid vigu, mis ajanappuse tõttu osutusid paratamatuks.

Ühe kogemuse võrra said aga korraldajad kahtlemata rikkamaks — messidel esinemine tuleb otsustada õigeaegselt, on ju lõpuks nende rahvusvaheliste messide tähtpäevad kaugele ette teada. Selheks, et üht näitust väliselt kunstipäraselt ja kooskõlas sisearhitektuursete nõuetega esitada, on vajaline juba kodumaal asjade valik ja proovinäituse püstitamine. Teissugusel talitamisel, kui kaubad tulevad kohale kastides, mille sisu ülesseadjad ei teagi, ja kui kaup on sageli kümme korda enam kui tubab ruum ning kui kaasaantud kavandid iga üksiku firma või osakonna tarvis on vaid visandid, kujuneb kohalolevate sisearhitektide koormatus üliinimlikuks. Näituse tegeliku eeltöö juures on mõeldavad kõiksugused viperused, ehituste püstitamine võib aeglustuda, üksikud ehituste osad võivad puruneda, koostatud kavandid ei vasta tegelikele olukorrale jne., — kõige selle ajakaotuse aitab tasa teha viimistletud eeltöö kodumaal. Königsbergi näitusel just eespool loetletud põhjusil ajanappusse sattumine polnud nehtluseks mitte ükski meile, vaid ka meie naabermaale Lätile. Need maad aga, nagu Danzig, Poola, Mandžukuo, kust toodi kohale vaid näitusele määratud artikleid ning iga pisiasia oli kodus läbi mõeldud ning iga eseme koht teada, suutsid ka esinemisel saavutada stiilikama kogumule.

Raskus ei seisnud mitte ainult asjade uputu-

ses, vaid ka valikus. Meile oli kohale saadetud liiga palju argipäevast. Ei ole tarvis näitusel esitada seda, mis meil kõik tehakse, vaid just seda, mida loome huvitavat, originaalset. Ainult uudsuse abil on võimalik paeluda näituse külastajaid. See publiku huvi uudse vastu torkas kas või postkaartide valikulgi siima, kus rahvusvahelises raames sobivad meie rannamotiivid ja varemed ei öelnud teadlikule kaartide kogujale seda, mida üksik Eestile tüübiline maakirik või vana kalmistu omapäraste ristidega. Et suuta leida meie tööstusartikleist tüübilist ning anda neid originaalses esituses, seda ei saa teha 24 tunniga koha peal väljapanekute vitriinidesse asetamise juures. Mitmete poolt oli ka unustatud nõue, et näitusele saadetagu asju, mida on võimalik kohale paigutada. Sääraste raskuste nagu paberi- ja tselluloosirullide kandmiseks ei ole kuidagi kohased näituse kerged vineerehitused. Üheks miinuseks kujunes ka vajaliste nõõride puudumine laudade ees, mistõttu külastajad igale poole pääsesid sõrmega katsuma ja mõnigi osakond aeti ühe tunni jooksul tundmatuseni segi, jättes nõnda hilisematele tulijaile kahtlemata lohaka mulje.

Igal välisnäitusel esinemine peab andma korraldajatele kogemusi neist osakondadest, mis kujunevad publikule tõmbenumbriks ja mille koostamisele võib tulevikus täit tähelepanu kinkida...

Königsbergis huvitaval kombel publiku peahuvi kodukäsitöö, nikerdustööde ja nahast pisi-esemete kõrval koondus just tekstiilialale. Põlevkivisaadused ja meie kuulus „Estonian vodka“ jäid osalt seetõttu tagaplaanile, et polnud seigitavate pealkirjadega küllalt efektselt nende saaduste originaalsust esile tõstetud. Meie tekstiilisaadusist nihkusid külastajate huvi keskusse villased kaubad, kuigi puudus meelikõitev pealkiri „Reine Wolle“. Königsberglasil oli vaja seisatada hetk väljapanekute juures, kord neid sõrmega katsuda, ja nad ei lakanud kiitmast kangaste kvaliteeti ning ka odavat hinda. Saksa enese mustermessi saal esitas puhtvillaseid kaupu ainult kui artikleid, mida eksporditakse. Siseturu tarvis on sakslasil kõik vilased riided enam või vähem tselluloosist tehtud „Zellwollega“ segatud.

Sel asjaolul, et meie tekstiilkaubad seliase kõrge tasemega villaste kaupade tootjas riigis nagu Saksamaa leidsid mustrite, kvaliteedi ja hinna suhtes täie tunnustuse, on meile enestele suur tähtsus. Meil omas kodus ollakse millegipärast harjutud alahindama omamaisi saadusi, pidama neid kalliks ja kvaliteedikõhvak. Königsbergi kogemused näitavad, et on tegemist meie

ostjate juures lihtsalt alaväärsustundega ja võib-olla koguni demagoogiaga. Pole liialdus öelda, et kohalolevaid kangaid taheti osta kolme- kuni neljakordselt, ja Eestile avaneks soodus villaste kaupade ekspordimaa Saksas, kui suudetaks lahendada deviiside küsimused. Kaubalepingu labirääkimisel meie suuresti passiivse bilansi tõttu Saksamaa suhtes ei peaks siin väljavaated puuduma.

Teine näituse üllatus oli eesti vaipade kollektsoon, mis hoolimata Türgi ja Poola tugevast konkurentsist ja meist rahvuspärasemaist mustreist leidis vaatajaskonna täie hinnangu ning ostjaidki. Selle artikli tulevasil näitusil eseseisva osakonnana esitamine peaks olema otsustatud küsimus. Pealegi on messidel vaip üks dekoratiivseim ese, paeludes ka juhulikku publikut ja aidates nõnda keskendada huvi näituse muile osakondadele. Sakslased olid Königsbergi messil ausse seadnud loosungi: „K ä s i t ö ö i g a s s e k o d u s s e!“ Meie oludes on vaipade punumine üks neid alasid, mis peaks tasuma vaeva ja näitama, et ka meil selle loosungi eilurakendamine on õigustatud. Eesti vaipade puhul torkab silma küll peenetundelisus värvide ja varjundite suhtes, kuid mustrid osutuvad liialt kosmopoliitiliseks. On leida vähe isiku- ja rahvapärast. Kui aga esineb Türgi või Pärsia oma originaalmustritega, siis meil ometi ei sobi tulla välja nende koopiatega!

Ühiselt välja astudes on siim ehk mõne aastaga mõndki võimalik parandada. Esmajoones sunnib vajadus kunstnikkonnalt nõudma üha enam omapärasemate vaibamustrite joonistamist ning meie sisemaised messid võivad olukorda sellega palju parandada, et nad kõrvaldavad esinemiselt kõik need vaibad, mis on ilmsed muude maade omapäraste mustrite lihtlabased koopiad. Mõne aasta kestes sellane pidevalt läbiviidav selektsioon peaks manitsema vaibapunujaid küllaldasele ettevaatusele mustrite valikus.

Eeltoodud osakondade edu juures tuleb muidugi arvestada ka, et tekstiilisaadused, käsitööesemed, portselan, klaas ning keraamika on alati ja kõigil näitusil laiadele massidele tõmbenumbriks.

Nende kõrval leidsid Eesti muudest väljapanekutest rohkesti süvenenud vaatleja- ja küsitulejaskonda esmajoones põllumajandussaadusist konservid, siis meie piimapulber, põlevkivisaadused, tsement, kunstsarv ning tselluloosi- ja paberiartiklid.

*

Lõpuks mõni sõna ka sellest ametlikust ja pidulikust osast, mis oli seoses seekordse Eesti

omatööstuse paraadiga Königsbergis, ja isikuist, keda töid messipäevad Ida-Preisimaale. Eestlastist viibis messil aukulalisena Kaubandus-tööstuskoja direktor M. Hurt. Eesti väljapanekute esitamine toimus Majandusministeeriumi ametnike kaubandusinspektor dr. A. Vent'i, vamtööstusinspektor V. Pikk'a ja assist. Kvell'i hoole all. „Estlandstandi“ väljaehitamise ja 70 firma kaupade stiilika väljapaneku pearaskus lasus esmajoones aga kunstnik Peet Aren'i ja ta abilise kunstnik Vitsuri õulul, tänu kellele Eesti võis Königsbergis oma „standi“ kogumulgega siiski tähelepanu võita. Üldmuljet omakorda aitasid veel tõsta ka P. Areni poolt valmistatud efektsed pannood. Vaatlejana viibis messil ka Kaubandus-tööstuskoja tööstussektsoonide sekretär. Kodukäsitöö poolt oli messile komandeeritud pr. L. Soom ning rohket kaasabi leidis korraldajaskond tegelikus töös veel Königsbergis õppivalt eestlaselt hr. Gens'ilt ning Eesti kohaliku konsuli hr. M. Arlt'i ametnikelt.

Messi ametlikus osas tehti kaasa pidulik avalikoosolek, siis ametlikele delegatsioonidele antud lõunaeine, hiljem õhtueine hotellis „Park“ ning peale selle veel Saksa ja välismaiste delegaatide vahelised läbirääkimised majandussuhete korraldamise asjus. Enne Eesti osakonna avamist tegi ametliku ringkäigu näitusel kohalik kõrgem võim, Ida-Preisi ülempresident Erich Koch koos kohtuminister dr. Gürtneri, riigisekretär Funk'i, Königsbergi ülemlinnapea dr. Will'i ja Königsbergi messi direktor Hans Jones'ega. Nimetatule andis seletusi Kaubandus-tööstuskoja sekretär E. V. Saks. Näituse kolmandal päeval korraldati Eesti osakonnas ametisikule ja messiameti juhtkonnale eine, Eesti alkoholi ja konservisaaduste demonstreerimiseks, kust Kö-

nigsbergi väljapaistvaimaist isikuist võtsid osa kohalik politseipresident ja SA-ülemjuhataja Schöne, SS-rühmade juht vabahärra v. Schade, mitme Saksa tuntud ajalehe toimetajad ja Eesti ajalehemehed ning Königsbergis messi puhul viibivad eestlastist majandusinimesed. Seletusi jagasid kokkutulnuile Eesti konsul Max Arlt ja messil viibivate eestlaste delegatsiooni poolt dr. Vent.

Üldiselt kujunes eestlaste osavõtt seekordsest messist rikkamaks kui ühestki varempeetust. „Estlandstandis“ võis sageli näha messi auametlikku esindajat Tallinnas O. Gnauck'i, o.ü. „Põhjala“ direktor V. Neumani, Keila villaketramise ja kudumise tööstuse dir. P. Sacharovit, prof. J. Mäge, Tartu trükitööstur A. Annuk'it, „Postimehe“ ärijuht Mihkelsoni, ajakirjanikke J. Taklajati, H. Schulmanni, Ü. Maramaad, H. Paalmanni j. t.

*

Meie üldiselt väheste välisesinemiste reas kujunes Eesti seekordne väljapanek Saksa Idamessil rahuldust pakkuvaks nii võõraile kui omadele, ühtlasi tõendades, et sellased rünnakud Euroopa keskusisse on meie maale ja ta majandusele heaks propagandavahendiks. Tegelik korraldajaskond ammutas siit väärtuslikke kogemusi, mida tulevasil rahvusvahelisel messidel võib edukaat kasutada.

Königsberg näitas ka, et praeguse autarkilise süsteemi kestmisel on välismessidele minek esmajoones propaganda maale ja enese kui majandusteguri meeletuletamine, teises joones äri. Seda ei saa unustada edaspidiste rahvusvaheliste messide puhul, kus Eestil on esinemine tarviline.

SKS.

Täit tähelepanu käitumis- ja teenimisküsimustele ärides!

Kaub.-tööstuskoda korraldab vastavad kursused äriteenijaskonnale Tallinnas ja loengud kaupmeeskonnale Tartus.

Ärieus tavaliselt vaiksema suvehooaja möödudes ja sügishooaja saabudes hakkab äriedu intensiivsemalt pulseerima. Ostjate arv ärides suureneb, mille tõttu tõuseb ka äriteenijaskonna kui ka ettevõtte omaniku töökoorem. See asetab äriteenijaskonnale suuremad nõudmised, et täita rahuldavalt ostjaskonna tähtigi väga omapäraseid ja mitte just väga harva küllaltki karrisiseid nõudmisi. Siin, kas tööga ülekoormatuse või mõnel teisel sellasel põhjusel, võib väga kergesti ette tulla libastumisi, eksimusi korrektsed

käitumise ja õige ning tähelepaneliku ostjaskonna teenimise vastu.

Halvasti käituda ostjatega, neid puudulikult ja soovidajätvalt teenida tähendab — piltlikult öeldes — saagida seda oksa, mil ise istutakse!

Iga kaupmees, iga äriteenija võib olla alati enam kui kindel, et ostja, keda on halvasti teenitud, on sellele ärile kadunud ja kadunud jäävalt. Kui tähti on kuu da siin-seal ostjaskonnas nurinat teenimise ja käitumise üle ärides ning ei ole sugugi haruldane kuulda väiteid, et

üks või teine sellesse või teise ärisse „oma jalga ialgi enam ei tõsta“, kuna teda on halvasti teenitud või koguni on temaga ebakorrektselt käitunud! Need juhud on siiski veel, kahjuks, küllalt sagedased. Eriti tõuseb kaebusi just käitumise kohta — ei osata tänada, vastatakse üleolevalt ja halvakspanevalt, vahest koguni õige järele jne. Kui ka pooled kuuldavaletulevaist etteheiteist ei pea paika ja on vähe põhjendatud, on siiski ülejääv, s. o. põhjendatud kaebuste, osa veel küllaltki tähelepanuväärne ja manitsev.

Loomulikult ei tohi väärnähtustena esinevate üksikute juhtude tõttu teha üldistavaid järeldusi kogu kaupmeeskonna ja äriteenijaskonna suhtes — see oleks ebaõige, kuna väga ja väga paljudes ärides teenimine on laitmatu. Siiski ei tohi siin aga unustada, et üksikud juhud — ja peab ausalt tunnustama, et neid siiski veel tihti ette tuleb — kisuivad alla terve kaupmeeskonna autoriteeti, heidavad varju kogu kaupmeeskonnale.

Kaebusi mõnel pool ärides valitseva teenimise ja eriti just käitumise puudulikkuse kohta on Kaubandus-tööstuskolale tulnud õige tihti. Siinjuures peab silmas pidama seda, et kolale saab teatavaks ikkagi ainult väike osa rahulolematustest, ja peamiselt just ebakorrektsesse käitumisse puutuv osa, sest alles halb käitumine solvab ostja enesetunnet sel määral, et ta ei põlga vaeva üles otsida temale väga vähe ütlevat Kaubandus-tööstuskoda, et seal esineda kaebusega. Kojale poole pöördumised neis asjus on sagenenud just viimasel ajal, kus kindlate hindade aktsiooni läbiviimine kojale algatusel ja tegelikul kaastööl on kojale populaarsust laiemate hulkade silmis tõstnud ja kus tarvitajaskonnale on selle tõttu jäänud mulje — ja kahtlemata peab seda seisukohta pidama õigeks — et just K.-tööstuskoda on see asutus, see organ, kelle kompetentsi kuulub meie kaubanduselu korraldamine ja ajakohastamine. Nõnda on kojale ülesandest saanud aru ka Majandusministeerium, juhtides korduvalt kojale tähelepanu ülalnimetatud puudustele ja nõudes siin kojalt vastavate korralduste sammude astumist.

Lisaks juba möödunud poolaastal selles suunas ettevõetud korraldustele (loengud kaupmeeskonnale, kindlate hindade aktsioon) jätkab Kaubandus-tööstuskoda ka eeloleval sügisel oma taotlusi kutseoskuse tõstmise suunas.

Nii on kojale II sektiooni büroo otsustanud korraldada käesoleval poolaastal Tallinnas pikaajaline kursus — seekord just äriteenijaskonnale — ja Tartus loengute sarja kaupmeeskonnale. Tuleva aasta esimesel

poolal on kavatsusel samasugused loengud korraldada Pärnus ja Narvas, kuna lektorite, kes valdavas enamuses on Kaub.-tööstuskolale ametnikud, töökoorem ei luba parimalgi tahtmisel üheaegselt paljudes kohtades pidada vastavaid kursusi, koha peal aga lektorite hankimine on enamikus kohtades raskesti teostatav.

Tallinnas septembrikuu lõpust kuni detsembrikuu esimese pooleni iga kesk-nädalal õhtul (2 tundi) äriteenijaskonnale korraldatavate loengute kava on esialgselt II sektiooni büroo poolt juba heaks kiidetud ja on saadetud ka Eraametnike koljale, mille alla teatavasti äriteenijaskond kuulub, omapoolsetes soovides teatavaks tegemiseks.

Kava kohaselt asetatakse peaaegu kursustel just õige käitumise ja õige teenimise õpetamisele, milleks on reserveeritud umbes pool kõigest loenguist.

Edasi võetakse läbi ärimoraali ja kõlvatu võistluse küsimused, äri- ja tempelmaksu küsimused (niipalju kui see äriteenijaskonda otseselt puudutab), siis äride sisustamise ja vaateakende dekoreerimise põhilised, äriteenijate õigused ja kohused.

Lektoriteks on peamiselt Kaubandus-tööstuskolale nõunikud ja sekretärid.

Kursused on loomulikult tasuta ja peetakse koljale suures saalis. Kursuste lõpul kavatakse anda neile, kes kursuse on täieliselt läbi kuulnud ja selleks kursuste algul soovi avaldanud, vastavad tunnustused, mis oleksid seega teataval määral äriteenija edasipüüdlikkuse tõenduseks.

Tartus korraldatavate loengute kavade ei ole veel selgunud, kuna oodatakse Tartu kaupmeeste ringkondade erisoovide avaldamist.

Lõpuks peab siinkohal märkima, et kojalt kutseoskuse tõstmise suunas tehtud töö jääb ikkagi poolikuks, astunud sammud puudulikeks, kui kaupmeeskond ise ei pühenda täit tähelepanu käitumisele ja õigele teenimisele ja äriteenijaskonnale (mõnel juhul ka enda) õige kaupmehe valmus väljaõpetamist ei tee oma südameasjaks, sealjuures igal pool isikliku eeskujuga oma teenijaid olukorra parandamisele ja igasuguste väärnähtuste kõrvaldamisele kaasa kiskudes.

Alles siis võivad astunud sammud anda tulemusi ja kaovad niisugused kogu kaupmeeskonda diskrediteerivad nähtused nagu nende ridade kirjutajal oli juhus eelmises Ü. K. S. Keskkliidu häälekandjas märkida.

Sellele tohiks kaasa aidata ka käesolevas numbris teisel refereeritud Kaubandus-tööstuskolale II sektiooni büroo põhimõtteline seisukoht eksijate korralekutsumise asjus.

Lhe.

Ühest kaupmeeskonda puutuvast põhimõtte- lisest otsusest

Kaubandus-tööstuskoda on valvel õige käitumise ja teenimise eest ärides.

Ühenduses asjaoluga, et etteheited kaupmeeskonnale siin-seal ärides veel esineva puuduliku teenimise ja ebaõige käitumise kohta ei taha ikka veel vaibuda, on kaupmeeste organisatsioonid küsimusele kinkinud täit tähelepanu. Kaubandus-tööstuskoja üritused, mille sihiks on olukorda tuua parandust, on toodud käesolevas numbris teisel. On selge, et selles suunas koja poolt astunud ja tulevikus astutavad sammud, nagu kursuste, loengute korraldamine, vastava literatuuri soetamine jne., annavad tulemusi. On aga ka samavõrra selge, et ettevõetud aktsioon ja tehtud töö jääb poolikuks, kui ei pöörduta tähelepanu ühel või teisel põhjusel juba siiski ettetulnud väärtegutsemisele, väärnähtustele.

Seni oli küsimus täiesti lahtine. Leidis ühes või teises äris mõni seelane juhtum aset ja sai see kas ostja poolt teatavakstegemise või mõnel teisel teel Kaubandus-tööstuskojale teatavaks, siis ei olnud õigupoolest mingit alust eksijate tähelepanu ettetulnule juhtimiseks ja eksija korraldumiseks. Kaubandus-tööstuskoja üksikud juhtivad liikmed ja koja kaubandusseksioonide ametnikud võtsid küll omavõliliselt vahete-vahel endale õiguse ja pöördusid eksinute poole neid korrale kutsudes, see kandis aga ikkagi väga juhuslikku laadi, kuna — nagu öeldud — puudus vormiline alus, mis oleks õigustanud sellast tegutsemist.

Nüüd on selles küsimuses võetud kindel seisukoht, mis vähimalt osaliseitki seda puudust püüab kõrvaldada. Kaupmeeskonnast on tihti olnud kuulda häält koja mõjuvõimu suurendamise kasuks kauplemisviiside jne. järelevalve alal. On olnud isegi sooviavaldusi, et koda *ex officio*, näiteks, valvaks kõlvatuks võistluseks loetavate

toimingute esiletuleku järele ja eksijate vastu otsekohe ise kaebusi tõstaks. Jättes siinkohal analüüsimata, kui võrd just see viimane oleks otstarbekohane, tuleb siiski märkida, et koja mõjuvõimu suurendamine heade kaubanduslike kommete kaitsele tohiks olla kõigiti kaupmeeskonna enda huvides.

Ülaltoodust lähtudes ja konstateerides asjaolu, et väärnähtuste, kui neid ette tuleb, lõplik kõrvaldamine on mõeldav ikkagi ainult sel teel, et tuleb igal üksikul teatavaks saanud juhul äriomaniku tähelepanu ettetulnule juhtida, asus Kaubandus-tööstuskoja II sektsiooni büroo üksmeelselt seisukohale, et Kaubandus-tööstuskoja — ja eriti just kaubandusseksioonide juht- ja ametkonna — moraalseks kohuseks on valvel olla meie kaubanduse heade kommete üle ja kojale ükskõik millisel teel teatavaks saanud väärnähtuste ilmsikstulekul astuda otseselt ühendusse äriomanikega, kelle ärides väärnähtused ilmnesid, neilt selgitust paludes ja sündinud eksimustele tähelepanu juhtides.

Ainult sel teel võib tagajärjekalt võidelda veel esinevate väärnähtuste vastu, mis kogu kaupmeeskonnale vanju heidavad.

Kaupmeeskond peaks omalt poolt sellele Kaubandus-tööstuskoja ülesannetega kõigiti kooskõlas olevale seisukohale suhtuma täie usalduse ja poolehoiduga ja selle otsuse alusel ettevõetavaid samme ka täiesti respekteerima, teades, et see on üks neid vahendeid, mis aitab kaasa meie ärielu ajakohastamisele ja kaupmeeskonna autoriteedi tõstmisele. Lhe.

Ärimaksu seaduse eelnõu

Kaubandus-tööstuskoja seisukohti.

Majandusministeeriumis on valminud uus Ärimaksu seaduse eelnõu, mis saadeti ka Kaubandus-tööstuskojale kiireks seisukoha võtmiseks. Seadus uues redaktsioonis on kavatsatud avaldada septembrikuu jooksul ja hakkaks kavatsuste kohaselt kehtima uuest aastast.

Kõigepealt peab märkima, et eelnõu tekst läheb paar aastat tagasi pikemaalt arutusel olnud

eelnõust, mis tol korral kehtivusele aga ei pääsnud, väga vähe lahku. Tol korral arutas Kaubandus-tööstuskoda nimetatud eelnõu õige põhjalikult läbi ja esitas omad seisukohad vastavaile asutusele, kus need ettepanekud õige suurel määral ka aktsepteerimist leidsid ja ka viimasel, nüüd esitatud, eelnõus on rakendatud. Tol korral jäid lahtiseks mõned küsimused, eriti mis puutus äri-

järkudesse, ärijärkude liigituste tunnustesse ja põhiärimaksu määradesse. Nüüd esitatud eelnõus on need lahised küsimused leidnud lahenduse.

Antud eelnõu järgi jääb maksustamissüsteem endiseks: ärimaks (kui jätame vaatluse alt välja ajut. läbik.-maksu) koosneb seega ka tulevikus kahest osast: põhiärimaksust, mida maksavad kõik kaubanduslikud ja tööstuslikud ettevõtted ühesugustel alustel, ja lisaärimaksust, mis koosneb aruandvate ettevõtete juures kapitali- ja kasumimaksudest ning mitteamuandvate ettevõtete juures ainult kasumi- (puhaskasu) maksust.

Kuna lisaärimaksu normid ja maksu võtmise süsteem on üldiselt jäänud endiseks, siis seda suuremaid muudatusi tootab tulla põhiärimaksu osas. Kõigepealt on kaotatud vahetegemine põhiärimaksu suhtes tööstuslike ja kaubanduslike ettevõtete vahel — eelnõus on ette nähtud üldse 12 äritunnistuse järku ühiselt mõlemat liiki ettevõtetele, kusjuures äritunnistuse hinnad kõiguvad Kr. 4800.— (I järk) kuni Kr. 12.— (XII järk). Selle juures moodustab seaduses ettenähtud äritunnistuse hinnast maksomavalitsuste heaks 25% ja teedekapitalimaks samuti 25%, kuna ülejäänud 50% on põhiärimaksu riigi osa, mis ka ainult lisaärimaksu arvutamisel arvesse võetakse.

Seega on uudusena põhiärimaksu juures peamiselt märkida, peale juba nimetatud järkude ühtluse niihästi tööstuslike kui ka kaubanduslike ettevõtete jaoks, ärijärkude arvu suurenemist, teedekapitalimaksu jaotamist kogu ettevõtjaskonnale (enne ainult maal asuvaile ettevõtetele) ja omavalitsuste heaks võetava maksu kindlaksmääramist ühtlaselt üle riigi, vabastades seega maalasuvaid tööstusettevõtteid ülekohtusest valdade heaks võetavast tööstusmaksust.

Siinkohal peab märkima, et kuna kojale ei ole saadetud ärimaksuseaduse maksmapanemise seaduse eelnõu, siis ei ole ka täpselt teada, missugused praegu kehtivad seadused muudetakse. Sellest järgneb, et ühe või teise senise maksu muutmise või ärajätmise kohta võib teha seega ainult oletusi. Sellastena tuleb ka võtta ülaltoodut.

Liigitelu, missugusesse järku üks või teine ettevõtte arvatakse, ei ole veel teada, kuna seadus jätab selle Vabariigi Valitsuse määramisele, kes siis seaduses toodud tunnuseid — nagu käibe suurus, brutotasu, kasum, teenijate ja tööliste arv, palk, jõuallikate ja masinate arv ja võime jne. — arvesse võttes koostab liigitlustabeli, kusjuures ainsaks pidepunktiks on seaduses ette-

nähtud norm, et ettevõtteid, mille käive omal arvel ei ületa Kr. 1.000.000.—, võib paigutada mitte kõrgemasse kui V järku, kus äritunnistuse hinnaks on eelnõus ette nähtud Kr. 960.—. Kuna, nagu öeldud, liigitlus ei ole veel koyal teada, siis osutus koyal ka võimatuks lähemalt võtta seisukohta kavatsetava liigitluse, äritunnistuse hindade jne. kohta. Sellest sõltavana ei ole ka teada, missugune järk annab impordi loa, missugusest järgust peale hakatakse võtma ajutist läbikäigumaksu jne. Samuti on selgumata terve rida teisi küsimusi, millele koda ka oma arvamisest on juhtinud lähemalt tähelepanu.

Jättes kõrvale uues eelnõus uudustena esinevad peensused ja vähem tähtsad normid, samuti koja poolt tehtud vähemad parandus- ja täiendustepanekud ning tähelepanu juhtimised, määrgime alljärgnevas ainult tähtsamad Kaubandus-tööstuskoja seisukohad, mis Majandusministeeriumile on teatavaks tehtud.

Kõigepealt konstateerib Kaubandus-tööstuskoda, et ärimaksu võtmise põhimõtted, nimelt kasumimaksu osas, kus kasumimaksu määramisel on kahe sugune alus, aruandvaid ettevõteteil kasum ja mitteamuandvaid — käive, ei rahulda suurt osa kaupmeeskonnast.

Edasi leiab koda, et põhiärimaksu määrade tõstmine toob endaga paratamatult kaasa maksukoormatise suurenemise, kuna kasumimaksu arvutamisel võetakse arvesse ainult 50% põhiärimaksust, s. o. riigi osa, kuna teine 50%, mis jaguneb omavalitsuse ja teedekapitali maksude arveile, jäetakse kasumimaksu arvutamisel arvesse võtmata. Seega tõuseb kõrgematel ärijärkudel põhiärimaks omavalitsusmaksu ja teedekapitalimaksu arvel, olgugi et maal asuvail äriettevõteteil põhiärimaks teedekapitalimaksu arvel veidi langeb.

Kaubandus-tööstuskoda on aga igasuguse maksu tõstmise vastu ega pea põhjendatuks ka suuremail ettevõteteil põhiärimaksu kõrgendamist.

Impordi loa suhtes asub koda põhimõtteliselt seisukohal, et impordiõigus peaks jääma neile ettevõtetele, kel see praegu on. Sellest tingituna tegi koda ettepaneku, et impordiõigus (kaub. ettevõtete suhtes) oleks 7. järgu äritunnistusega ettevõteteist peale (põhiärimaks Kr. 300.—) ja raamatukauplustel juba 9. järgust (Kr. 120.—) peale.

Läbikäigumaksu suhtes asus koda juba varem korduvalt toonitatud seisukohale, et see tuleks üldse kaotada. Juhul, kui seda riiklikel kaalutlusil siiski võimalik teha ei ole, võiks kaubanduslikes ettevõtteis maksustada ainult impordi osas tekkinud läbikäigud,

muud läbikäigud kaubanduslikel ettevõttele tuleks aga maksust kindlasti vabastada.

Uhe tähtsa muudatusena taotleb koda oma ettepanekuis mitteamuudatavate ettevõtete kasumimaksu määra, s. o. 8%, alandamist 6% peale, ja seda täiesti põhjendatult, kuna maksukomisjonides tihti labikaise omavoliliselt tõstetakse kõrgemale tööpoolest oluist. Pealegi on keskmised kasuprotsendid paljudel aladel kõrgemad kui need alad antud olukorras tõeliselt kasu annavad. Sellest tingituna kujuneb kasumimaks sageli ebaõiglaselt kõrgeks. Aruandvatele ettevõttele on lisarimaksu alandamise suunas vastu tulnud ja nende kasumimaksu norme on alandatud nii, et need ei tõuse üle 10% — endise 11½% asemel. Samuti on alandatud ka kapitalimaksu normi mõne aasta eest 1%-lt 0,3%-ni. Täiesti endisse

olukorda on aga jaanud mitteamuudatavad ettevõtted. Koda loodab, et juba üheõigusluse nimel siin maksunorme alandatakse.

Peale nende ülaltoodud ettepanekute esitas koda veel rea teisi ettepanekuid, millised puudutavad aruandvate ettevõtete kõrgema administratsiooni koosseisu, aruannete kinnitamise korda, kindlustusseltside reservide maksustamist, laevade amortisatsiooni norme ja mõningaid küsimusi trahvide suhtes. Kojal ei ole momendil teada, kuidas Majandusministeerium tema ettepanekuile ja seisukohtadele suhtub, kuid tal on põhjust loota, et ministeerium uue Ärimaksuseaduse lõplikul koostamisel fiskuse huvide kõrval arvestab tõsiselt ka maksumaksjate õiglaste huvidega ja kujundab seaduse sääraseks, mis lubab võtta vaid õiglast ja ettevõtte kandjõu kohast maksu.

Kaubandus-tööstuskoda ei poolda meremeeste tööaja sundkorras reguleerimist

Sellega saavutatavad paremused ei suudaks kaugeltki kompenseerida tekkivaid halbusi.

Kaubandus-tööstuskoda koos Eesti Laevaomanikkude ühisusega, kuulunud ära koja esinduste ja kohapealsete laevaomanike arvamisest meremeeste tööaja seaduse eelnõu kohta, asus selle suhtes üksmeelselt järgnevale seisukohtadele.

Tunnustades teoreetiliselt soovi sotsiaalseid vahetõrki, nende hulgas ka tööaega, seadusega reguleerida ei saa jätta analüüsivõimatu küsimust, kas on meil juba nüüd aeg küps meremeeste tööaja seaduslikuks normeerimiseks, kas sellest järgneb mingisuguseid paremusi meie meremeeste sotsiaalses olukorras ja kas sellest ei teki, teisest küljest, takistusi meie veel väikese ja noore kaubalaevastiku edaspidisele arengule.

Küsimust igakülgsest kaaludes tuleb veendunult tähendada, et meil ei ole veel aeg küps meremeeste tööaja reguleerimiseks paindumata seaduse normidega, kuna näilised kasud, mis oleksid sellest meremeeste sotsiaalse olukorra korraldamisel, ei suudaks üles kaaluda neid halbusi, mis sellest järgneks meie kaubalaevastiku edaspidisele arengule. Selle põhjenduseks on ette tuua järgmisi tähtsaid momente:

a) Eesti kaubalaevastiku oma koosseisult, laevade tegevuse iseloomult, laevade vanuselt ja laevade töösööni kestuselt on äärmiselt mitmekesine ning kõikidel laeva liikidel ja sõitudel aladel alles arenemise algaastais. Kaubalaevastiku

hulgas on väga suur % purjelaevu, kus töö iseloom on koguni erinev; purjelaevad töötavad „sesooniliselt“ aastast vaid 6—7 kuud, peavad tihti merel päevade ja nädalate viisi ootama tuult või jälle randades laadimisel tegevuseta head ilma.

Kaubaurikuist töötab 85% välissõidus, kus tingimused on väga mitmesugused, sõltudes sellest, kas laev sõidab oma arvel või time-charteril, kas laev laadib ja lossib sadamas või lahtises rannas. Rannasõidu liinilaevandus on alles arenemise järgus, kus lahtiste randade tõttu tuleb tihti merel kaotatud aega sadamas järele võita jne. jne.

b) Meremeeste tööaja käsitlemisel tuleks arvestada seda, et meremeeste töö erineb tunduvalt tööstustöölise tööst. Kuigi paljudel tööaladel laevas töö on küllalt intensiivne, on jalle tööaladid või juhtumeid, kus kogu töö seisab vaid „valveseisukorras“ olekus või, nagu ingl. ane ütleb, „stand by“ olemises. Näiteks ei ole laeva võõris vahel tarvitav „outlook“ töö, vaid ainult järelevalve; laeva õine või pühapäevane deki või masina vahimees ei tee tööd või teeb seda väga vähesel määral, ta peab olema vaid valvel; laeva korra kohaselt peab laeva sadamas olemisel üks mehaanikuist või tüürimeestest viibima laeval võimalike juhtumite tarvis jne. Neid kui ka paljusid teisi juhtumeid ei saa lugeda võrdseks harilikule tööle. Samuti ei saa lugeda täieks tööks ka meremeeste paaditeenistust juhul,

kui laev asub poide vahel või reidil ja mehed tahavad puhkeajal oma huvides maal käia. Laevad liiguvad väga paljudes maades, kus kehtivad väga lahkuminevad „puhkepäevad“. Eestis on neid peale nädalapühade veel 16, teistes maades (Laäne-Euroopas) küll 5—6, kuid kui laevad välissadamades peaksid pühitsema Eesti pühi ja pealeselle ei saaks nad, loomulikult, teha sadamas tait tööd ka kohalikel pühadel, siis tõuseks puhkepäevade arv võrreldes paljude teiste maadega mitmekordseks. Mitte üksi laeva merei viibides, vaid ka sadamas on laeval terve rida igasuguseid muid vähemaid toimetusi, mis, tingituna laeva vajadustest, tulevad täita pidevalt, nagu: julgeoleku valve (vaht sadamas), valve tulede järele, katlakütmine laeva soojendamiseks ja vaigustamiseks, sanitaar- ja joogiveetankide täitmiseks vee pumpamine, jahutusmasinate käivitamine, sadama võimude korralduste täitmine jne. Laeva sadamasse tuleku ja sealt mineku päeva töökorralduse iseloom läheb lahku laeva merel või sadamas töötamise ajast, et laev saaks õigel ajal lossima ja õigel ajal sadamast välja, ilma et oleks vaja seejuures teha asjatult palju ületunde. Laevade laadimisel, lossimisel on vaja enne ja pärast sadamatööliste tööle asumist luugid avada või sulgeda, vintsid korda seada jne. Reisijate laevad, mis töötavad kindla sõiduplaani järgi või teevad lõbusõite, töötavad koguni isemoodi olukorras ning nende pühapäevatöö arvestus, eriti sadamas, on erineval alusel.

Ülaltoodu näitab, kui võrd mitmekesine ja komplitseeritud on meremeeste tööaja küsimus, mille õiglane ja otstarbekohane reguleerimine küllatki paindumata seaduse eeskinjadega on väga keeruline ja raske ülesanne, eriti kaubalaevastiku sellase mitmekesisuse juures nagu see meil praegu on.

Rääkimata sellest, et seadus tooks kaasa lisakulusid tööaja lühendamise ja ületundide juuretuleku tagajärjel, mis oleks paratamatu, on seaduse kehtimahakkamisel suurimaks puuduseks see, et vahetult laeva juhi ja meeskonna vahel muutuks vormiliseks ning põhjustaks lõpmatuid arusaamatusi ja rahulolematusi, seda enam, et nagu nägime meremeeste tööolusid uurides, on väga raske seaduses kõiki võimalikke juhtumeid ja peensusi ette näha. Selle tagajärjel kannataks laeva juhtkonna autoriteet, töö intensiivsus ning järgneksid takistused laevade ekspluataerimisel, pikendades meie vana tonnaži sõitute ja sadamas viibimise aega ning tekitades seega uusi raskusi lisaks eeltoodule.

Et need järeldused on õiged, seda tõendavad neis Skandinaavia riikides avaldatud arvamised,

kus pärast sõjaaegses sotsiaaluunduste „hoogtöös“ tööaja seadused kehtima pandi. Viimased saadeti meile 1927.28. a., kui ka Eestis oli päevakorral vastava seaduse koostamine. Seetõttu näeme ka, et kaugest suuremas osas mereriikides, nagu Inglismaa, Saksa, Holland j. t., peale Skandinaavia, Prantsuse ja Belgia, ei ole tööaeg seadusega reguleeritud, vaid see on jäetud kombeõiguse või töövõtjate/tööandjate omavahelise kokkuleppe asjaks. Kui need vanad mereriigid, eriti Inglismaa, on vastava seaduse andmisega seni viivitanud ja, nagu näitasid Inglise valitsuse esindaja seletused II. a. sügisel Genfi meretöö-konverentsil, hakkavad vaevalt ligemal aastail seadusega meretöö aega reguleerima, oodates, kuni asi saab küpseks kombeõiguse ja vastastikuse kokkuleppe arenguga, siis naib, et ka Eestis ei ole põhjust ega vajadust selle seadusega meie kaubalaevastiku arengust ette rutata ning selle arengule asjatuid takistusi ette veeretada.

Seda enam tuleb tähele panna, et Eesti laevades välja kujunenud kombeõiguse kohaselt meremeeste „tööaeg“ ja „valveaeg“ ei ole üldiselt pikem kui paljudes teistes maades ning meil olevail kindlail andmeil ei ole see küsimus tõsiste meremeeste hulgas rahulolematust tekitanud. Seda tõendab ka asjaolu, et senise töökorra alusel on meremeeste palkades kokku lepitud kuni 1/IV 1938. a., ja kuna uuele seadusele järgneks vaid töötasu tõus juuretulevate ületundide arvel, mitte aga tööaja vähenemine, kuna praegusi koosseise (mis meil ei ole vähemad kui välisriikides, vaid tihti vastupidi, eriti võrreldes Skandinaaviaga) vaevalt saaks suurendada, — siis ei võiks ka sellest seisukohast olla põhjust seaduse kiireks maksmapanekuks.

Seadus tooks juure terve rea kohustusi laevajuhi tööraamatute pidamise ja kontrollile allumise kaudu, kuna teiseid poolt see ei pane mingeid kohustusi meremehele. Kui võrd säärane ühepoolne kohustus mõjutab negatiivselt tööolusid, näitavad kogemused kehtivast „Meremeeste seadusest“.

Kaubandus-tööstuskoda loodab, et eeltoodud tähtsaimad motiivid on küllaldased veendumiseks, et selle seaduse andmiseks ei ole Eestis aeg veel küps. Seaduse tulemuseks ei oleks niivõrd tööaja vähendamine kui töötasude tõus ületundide arvel ning vahetult halvenemine laevapere hulgas. Ka ei ole olulist põhjust Eestil siin teistest, vanematest, mereriikidest ette rutata, kus meremeeste tööaeg seadusega on samuti reguleerimata.

Erakaupmeeskonna võistlusvõime tõuseb

Mõningaid tähelepanekuid

Kasutades juhust, et Kaubandus-tööstuskoja 3. sektiooni täiskogu viimane koosolek peeti Narvas, tutvusid täiskogust osavõtnud koja nõunik A. Mändvere ja sekretär E. Pung sel teekonnal Harju, Järva ja Virumaa kaubandusliku tegevusega.

Külastati koja liikmeskonda kuuluvaid ja aktiivsemaid kaupmehi Jägalas, Haljalas, Rakveres, Jõhvis, Narvas, Narva-Jõesuus, Väike-Maarjas, Amblas, Tapal, Võsul ja mõnes väiksemas keskuses.

Üldine mulje on, et meie provintsilinnade ja maakaupmehed, eriti viimasel ajal, on hakanud täit rõhku panema oma ärisustuse uuendamisele ja moderniseerimisele. Kergib terve rida uusi chitusi kaupluste ruumideks. Ehitatakse uusi laohooneid. Laohoonete juures võib tähele panna, et peetakse soovitavaks laoruumide ühendamist otsekohe kaupluste ruumidega, millega suudetakse märksa kiirendada ja parandada ostjate teenimist.

Erilise huviga jälgiti seda, kuidas on võrreldavad erakaupmeeskonna ja ühiskaupluste kauplemise viisid. Rõõmustavalt peab märkima, et kui veel mõni aasta tagasi erakaupmeeskond oli

uuenduste läbiviimisel küllaltki tagasihoidlik, siis praegu on olukord risti vastupidine. Terves reas keskustes on erakaupmehega võistleva ühiskaupluse väline ilme ja kahtlemata ka kaubanduslik tegevus võistluses maha jäämas.

Praeguse clava püüdlikkuse edasikestmisel võib kindlasti lähemal ajal kaugelt suurem hulk erakaupmehi õigusega korrata ühe Väike-Maarja kaupmehe sõnu, et oma ettevõtte ajakohastamisel ei tunne ta enam kuigi suurt muret ühiskaupluse võistlusest. Näib, et süvenev arusaamine moderniseerimise tarvidusest ja organiseeritud ning ühine väljaastumine loob soodsa pinna tarvitajaskonnagi arusaamisele sellest, et eraalgatuse toetamisega luuakse uusi töövõimalusi ning et terve võistlusega erakaupmeeste vahel on esmajoones suuresti kaitstud tarvitaja huvid.

Ainukese puudusena torkas silma, et siiski veel mitte kõik erakaupmehed ei vaata selge pilguga tulevikku, kui nad oma kaubaladude täiendamisel lasevad end juhtida ainuüksi juhusliku soodsama pakkumise meelitusest. Kahtlemata vastava selgitustöö ja organiseerimise tulemusena süveneb ka sel rindel arusaamine, et erakaupmehed võlgnevad esmajoones üksteisele vastastikust toetust ja koostööd.

Maksustamisküsimusi

Mis juhul võetakse Tulumaksu seaduse § 19 ettenähtud võlaprotsendid tulumaksu määramisel arvesse ärilisel ettevõtteil?

Meie maksustamispraktika järgi ei võeta ärilisel ettevõtteil tulumaksu määramisel arvesse võlgade ja laenude pealt maksetud protsente, kui need võlad või laenud on tekkinud ärilise ettevõttega seoses olevast tegevusest.

See küsimus on palju vaidlusi tekitanud ja on mitmel korral otsaga Riigikohtusse ulatunud, kuid alati on küsimus otsustatud maksnike kahjuks.

Nüüd on ometi selgunud (Riigik. Adm. Osak. toimetis nr. 207 — II 1937), et teataval juhul ka äriettevõtete ärilise tegevuse tagajärjel tekkinud võlgade protsendid tuleb Tulumaksuseaduse § 19 alusel maksualusest tulust maha arvata. Asi oli nimelt järgmine:

Järvamaal asuv veskitööstur P. P. palus Järvamaa tulumaksukomisjoni arvesse võtta võlaprotsente. Võlg oli tekkinud 1928. a., millal tema oli kaubelnud metsaga. Metsahindade tookordse

languse tõttu olid need operatsioonid tal ebaõnnestunud, mille tagajärjel tekkisid võlad, millele protsente ta oma veskist saadud tuludest paus maha arvata.

Järvamaa tulumaksukomisjon ja Maksupeakomitee jätsid kaebaja palve rahuldamata. Maksupeakomitee seletas, et kuna metsaärid, milleda seoses on võlg tekkinud, on omal ajal maksustatud puhaskasult, mis oli arvatatud keskmiste kasuprotsentide alusel, siis oli juba keskmiste kasuprotsentide väljatöötamisel silmas peetud kõiki äriga ühenduses olevaid kulusid, ka võlaprotsente. Kui aga omal ajal kaebaja metsaäri tabas eriline ebasoodsus, siis oleks ta võinud selle asjaolu arvessevõtmist paluda metsaäri tookordsel maksustamisel. Käesoleval juhul aga puudub alus kaebaja puhastulust maha arvata varemmail aastail ühenduses ärilise tegevusega tekkinud võlaprotsente.

Riigikohtule antud kaebuses palusid kaebaja

volinikud tühistada eeltoodud Maksupeakomitee otsuse, seletades:

„Nagu nähtub Maksupeakomitee asjatoimetusest, pidas kaebaja 1935. a. jahu- ja saeveskit ning linapuhastustööstust. Oma kaebuses ta palus 1936. a. tulumaksu alla kuuluvast tulust maha arvata kahele pangale maksetud võlaprotsendid, millede maksmine on kinnitatud ka panga kirjadega. Kaebuses ja seletustes Maksupeakomiteele kaebaja väitis, et võlg pankadele on tekkinud nurjunud metsaoperatsioonide tõttu a. a. 1928—1931, mida ka Tartu Pank on kinnitanud oma kirjadega 31. apr. 1931. a., näidates võla suurust. Pealeselle näitas sama pank, et selle võla kindlustuseks on praegu tegutseva P. P. jahu- ja saeveski sissetulekud panditud pangale.

Maksupeakomitee otsuse motiividest nähtub, et peakomitee on võtnud õigeks, et pankade võlg on tekkinud ebaõnnestunud metsaoperatsioonide tõttu, mis aga ammu juba on lõppenud ja mida P. P. juba ammu, mitu aastat tagasi, enam ei toimetanud. Kuid need nurjunud operatsioonid oleksid Maksupeakomitee motiivides väljendatud arvamise järgi annud vaid põhjust paluda maksu alandamist nende toimetamise ajal „tookordsel maksustamisel“. Järgnevat aastail, kuigi need operatsioonid juba ammu o'ld lõppenud ja neid enam ei korratud, ei kuuluvat võlaprotsendid, mis on tekkinud seoses ebaõnnestunud ärilise tegevusega, maharvamisele P. P. tuludest tulumaksu arvutamisel.

See Maksupeakomitee järeldus on ilmselt vastolus Tulum. seaduse § 19-ga ja Riigikohtu seletustega selle paragraafi kohta.

Riigikohtu adm.-osak. otsustes nr. nr. 57 — II — 1928, 17. II — 1929, 45 — II — 1929, 243 — II — 1930 on seletatud, et tulu kindlaksmääramisel ärimaksu andmeil ei kuulu tulust mahaarvamisele võlaprotsendid, mis on tasatud ärilisel otstarbel tehtud võlgade pealt, kuna need protsendid on juba arvestatud keskmise protsendi alusel äri puhaskasu arvutamisel.“

Riigikohtu seletusest nähtub, et tulumaksu määramisel ettevõtte tuludest ei arvata maha võlaprotsente operatsioonidelt, mis on

tehtud nimelt antud ettevõtte tarvidusteks ja operatsioonideks, sest see kulu käib äri üldiste väljaminekute hulka keskmiste kasuprotsentide määramisel.

Seepärast järeldub Riigikohtu otsuste mõttest, et praegu tegutseva ettevõtte omaniku tulust võlaprotsentide mittemahaarvamine, kui võlg on tehtud tema poolt oma ajal seoses teiste äriliste operatsioonidega, on seadusevastane.

Ühtlasi peab tähendama, et Maksupeakomitee on oma otsusega kinnitanud tulumaksukomisjoni otsuse, millega on tulu ärimaksu andmeil P. P. jahu- ja saeveskile määratud kindlaks keskmise kasuprotsendi alusel, kusjuures protsente ei ole arvestatud, kuna aga vallavaitsus on arvanud neid vastu võtta.

Niiviisi on Maksupeakomitee rikkunud TMS § 19-a ja MKS § 90. Käesolevat asja arutanud ja prokuröri arvamise kuulunud, Riigikohus leiab, et kaevatud Maksupeakomitee otsus tuleb tühistada järgmistel põhjustel:

Tulumaksuseaduse § 19 põhjal arvatakse maksukohuslase tulusummast maha protsendid, mis ta on tasunud oma võlgadelt. Kui tulumaksustamine toimub ärimaksukomisjoni andmete järgi, siis tulusummast ei arvata maha protsente nende võlgade pealt, mis on ühenduses äritegevusega. Asjatoimetuses puuduvad andmed, et kaebaja 1935. a. oleks ärialal tegutsenud ja et see võlg, mille pealt ta 1935. a. protsente maksnud, oleks seoses 1935. a. äritegevusega. Kuigi kaebaja on varem aastail mõne ärioperatsiooni teinud ja käesolev võlg on seoses nende ärioperatsioonidega, siiski ei anna see asjaolu põhjust selle võla pealt 1935. a. maksetud protsentide tulumaksustamisel mitte-arvestamiseks, sest neid 1935. a. maksetud võlaprotsente ei olnud võimalik varem aastail puhaskasu maksustamisel keskmiste kasuprotsentide järgi arvestada, nagu Maksupeakomitee ekslikult arvab, kuna keskmiste kasuprotsentide väljatöötamisel võis arvestada ainult maksuaasta peale langevaid võlaprotsente, aga mitte rohkem.

Neil põhjusil Riigikohus otsustas Maksupeakomitee otsuse tühistada ja asja saata Maksupeakomiteele uueks otsustamiseks.

Kaubandus-tööstuskoda pooldab aia- ja puu- viljakonservitööstuse soodustamist

Peale kala konservimise tööala on meil jõud-
sasti võrsumas ka aia-, juurvilja ja puuvilja
konservimise ala. See tööala on tegemas suuri
jõupingutusi selleks, et olla suuteline varustama

tarvitajat talvekuudel meie oma saadusist toode-
tud konservidega.

Lähtudes ühelt poolt ülaltoodust ja arvesta-
des teiselt poolt asjaolu, et aia-, juur- ja puuvilja

konservimise tööstuse areng oleks täieliselt ka meie aiamaajanduse ning rahva õige toitluse huvides, on Kaubandus-tööstuskoda asunud põhimõtteliselt seisukohale, et see arenev tööstusala vajaks mõnesugust soodustust.

Seda arvestades pöördus koda Majandusministeeriumi poole palvega vabastada analoogiliselt kalakonservitööstustele ka aia-, juur- ja puuviljakonservide tööstused ajutisest labikäigumaksust.

Kalakonservitööstureil raskusi kalade sorteerimisega

Kaubandus-tööstuskoda korraldusvahendite otsimisel

Kõrgete kalahindade tõttu kalaturul, eriti mõnede kalaliikide juures, on kalurid loobunud viimasel ajal turustatavate kalade — eriti just kilu ja silkude — sorteerimisest, turustades neid segatult uksteisega. Kuna kilude pakkumine tänava on nõrk, siis leiab ka sorteerimata kaup ostjaid.

See sunnib kalatööstureid ette võtma ostetud kalade sortimist, mis on palju kulukam ja tülikam läbi viia konservitööstustes kui otse müügi juures. Pealegi kaotab kala mitmekordsete üm-

bertöstmiste tõttu palju oma väärtusest ning hoolimata suurest hoolest tuleb ette juhtumeid, kus konservipurki satuvad mitmet liiki kalad, mis omakorda konservide kvaliteeti tõsiselt kahjustavad.

Kaubandus-tööstuskoda on pöördunud palvega vastavate asutuste poole, et keeldaks elatisvahendite seaduse alusel antava määrusega tuustada kalu segatult odavamate kalaliikidega.

Kaubandus-tööstuskoja ja Majandusministeeriumi juhtivate jõudude ringsõit Eesti tööstuskeskustes

Lääne- ja Lõuna-Eesti tööstuskeskustega ja seal valitseva olukorraga lähemalt tutvumise otstarbel ja selleks, et selgitada koha peal mitmesuguseid tööstusse puutuvaid tegelikke küsimusi, tegid Kaubandus-tööstuskoja kesk- ja väiketööstuse sektsiooni juhtivad isikud — V sektsiooni esimees V. Kesker, nõunik P. Huik ja koja sekretärid E. V. Saks ja E. Pung —

ligi nädalase kestusega tutvumissõidu Lääne- ja Lõuna-Eestis.

Kaubandus-tööstuskoja kutsel võtsid tutvumissõidust lahkesti osa Majandusministeeriumi juhtivad ametnikud — ministeeriumi peasekretär A. Kits ja vanem tööstusinspektor A. Leebberg.

Ringsõidul tehtud tähelepanekuil loodame järgmises numbris pikemalt peatuda.

Klaasitööstuse ettevõtete asutamise keeld kuni 1. aug. 1941. a.

Tööstusseaduse põhjal Vabariigi Valitsus keelis kuni 1. aug. 1941. a. uute tööstusettevõtete asutamise toormassist õnesklaasi puhumise, pres-

simise ja valamise, samuti toormassist lihvimata ja poeerimata tahvelklaasi puhumise, valamise, valtsimise ja tõmbamise tööde alal.

Uus teraviljakaubanduse korraldus

Senine teraviljakaubandus reorganiseeritakse. Teravilja ja selle saaduste kaubanduse korraldamiseks ja teravilja tootmise kindlustamiseks asutatakse riigi viljasalv. Teravilja väliskaubandus — sisse- ja väljavedu — jääb riigi ainuõiguseks. Seda teostab Majandusministeerium kas viljasalve kaudu või teiste ettevõtete kaudu salve juhatuse arvamise arakuulanult.

Uue seaduse järgi tuleb viljasalve kaudu korraldamisele ka sõõdata teravilja turg, nagu

loomajõusõõtade valmistamine ja seemnevilja muretsemine — seda küll ainult erakorralisematel juhtudel, kus sõõtadest on massiliselt puudus jne.

Asutatava viljasalve üheks ülesandeks on ka viijatagavarade hoidmine riigikaitse otstarbel.

Riigi viljasalve kahjud, kui need tekivad, kaetakse riigi eelarve korras.

Seega on ettevõtte nihkunud täieliselt ära majandusliku tasuvuse platvormilt.

Viljasalve põhikapitaliks on määratud riigi

poolt 3 milj. krooni. Salve tegevust juhib juhatuse, kelle määrab ametisse Riigivanem Majandusministri ettepanekul. Tegelikult juhib viljasalve tegevust asjaajaja-direktor, määratuna Majandusministri poolt.

Edasi on salvel 9-liikmeline nõukogu, kuhu üheks liikmeks on ette nähtud ka Kaub.-tööst.

Uus piima ja piimasaaduste väljaveo kontrolli seadus

Riigi Teatajas 27. aug. s. a. nr. 69 on avaldatud ülalnimetatud seadus.

igasugune piima ja selle saaduste väljavedu (välja arvatud kuni 10 kg postpakis või kaasa võetuna isikl. tarbeks) allub selles seaduses ettenähtud korraldustele.

Või väljaveo ainuõigus on P.-K. „Võiekspordil“. Teisi piimasaadusi (juust, koor jne.)

koja esindaja. Loomulikult kujuneb koja esindaja ettenähtud nõukogu koosseisu juures enam vaatlajaks.

Seadus hakkab kava kohaselt kehtima 1. septembrist 1937. a., millal riigi viljamonopol oma iseseisva tegevuse lõpetab.

ja piima võivad eksportida need, kes selleks Põllutööstusministrilt on saanud vastava loa.

Välja vedada võib ainult nende ettevõtete ja majapidamiste saadusi, kes sellastena on registreeritud Piimasaaduste Väljaveo Kontrolli jaamas ja kelle saadused on ekspordiks viimase poolt kõlvuliseks tunnustatud.

Kontrolli teostamiseks võetakse eksportööridelt erimaksu kuni 1% saaduste hinnast.

Äride register

juulikuu teisel poolel

29. Põhja Kinnitus-Aktsia-Selts, Tallinn, Pärnu mnt. 10, põhikiri muudetud, firmaks on „Põhja Kindlustusaktsiaselts“, põhikapitaliks on Kr. 75.000.—; juhatuse liige Harry Redelien lahkunud, juhatuse liikmeks valitud August Kitzberg, prokuura antud Alfred Kivi'le.
30. Mihkel Raba, Tallinn, Narva mnt. 17, jätkab pagariäri ja pagaritööstuse pidamist.
31. Anna Romm, jätkab äritegevust avades toiduainetekaupluse Kurna vallas.
32. Kaubandus-kontor „Iro“ J. Rosenbach, Tallinn, Koidula 6, avanud veel käsitöö j. t. artiklite tööstuse.
33. Kaubanduslik Osühing Riiturite Ühiskaubamaja „R. Ü. K.“ Tallinn, S. Karja 19, põhikiri muudetud, põhikapital suurendatud Kr. 120.000-ni.
34. „Sõnavara“ O. Sarik & Ko, Tallinn, Aia 5-b, täisosanik Eugen Kruuse lahkunud, trükikoja tegevust jätkab ainuisikliku äripidajana Osvald Sarik firma all: Trükikoda „Sõnavara“ O. Sarik.
35. S. Sorkin'i küttepuude müügi asukohaks on Tartu, Tiigi 90 (enne Jõe 15).
36. Osühis „Systema“, Tallinn, Lai 9, lahkunud juhatuse liige Elsa Rose, juhatusliikmeks valitud Vladimir Janitz.
37. Kaubandus-tööstusaktsiaselts „Talko“, Suur-Kloostri 18, Tallinn, põhikiri muudetud, põhikapital suurendatud Kr. 100.000.—.
38. Eduard Tallikas jätkab äritegevust avades Tallinnas, Paldiski 31, sadulsepatööta firma all „Ed. Tallikas“.
39. Osühis „Tallinna Külmetushoone“, Tallinn, Uus-Sadama 2, põhikiri muudetud, firmaks on „Osühis Tallinna Külmetushoone“ põhikapitaliks Kr. 800.000.—. Lahkunud juhatuse liikmed Märt Martinson, Johan Hansen, August Reinart. Juhatuse liikmeteks valitud Julius Ots, Aleksander Kütt, Rein Muremaa.
40. Margarete Tarkmann avanud rohu- ja värvi-

kaupluse Erra vallas, Kiviõlis; rohu-, värvi- ja segakaupluse Türi, Viljandi 2, lõpetanud.

41. August Valdson, lõpetanud valmisriieteäri Tartus, Kauba 15, teine valmisriieteäri Tartu, Aleksandri 1, püsib edasi.

42. Peeter Zirkel avanud toiduainete-, õlle- ja veinikaupluse Tartu, Kuperjanovi 24, varem registreeritud koloniaalkauplust Tartu, Kauba-hoov 24-a, peab edasi.

Firma tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. Villy Brauns, Tallinn, Müürivahe 28, karusnahaäri.
2. Villem Hiršfeldt „Oru“ jahu- ja saeveski, Palmse v., Palmse as.
3. H. Jaks, Viljandi, Lossi 27, segakauplus.
4. Hans Kalju, Iisaku metstkond, metsatööstus.
5. E. J. Kliimand, Tartu, Kalaturg 7, tee- ja söögimaja.
6. Herbert Kuusma, Saare metsk., metsatööstus.
7. Hermann Leies, Tallinn, Toompuiestee 26—9, kanalisatsioonitööde ettevõtja.
8. A. J. Leppik, Tartu, Tiigi 82, toiduainete- ja piimakauplus.
9. „Vana Roosa apteek Otto Madison“, Vana-Roosa vald.
10. Koidula Masing, Tallinn, Narva mnt. 17, pagariäri ja -tööstus.
11. Elmar Paabo, Taagepera metsk., metsatööstus.
12. Peeter-Johannes Piho, Valgjärve v., Vana-Piigaste as., segakauplus ühes riigiviina müügiga.
13. O. Pilv, Tallinn, Veneturg 3, pudukauplus.
14. Anita Randel, Tallinn, Narva mnt. 29, kirjutustarvete- ja mänguasjadekauplus.
15. Vao lauavabrik C. Rennenkampff, Vao vald.
16. Uus Kaubamaja Rich. Rosenberg, Rakvere, Laada 25, segakauplus.
17. Aug. Sai, Kurna v., toiduainetekauplus.
18. Pesumaja „Edu“ M. Siider, Tallinn, Raua 27, pesupesemine ja riie keemiline puhastamine.

19. Kunstsarve ümbertöötamise tööstus „Estosarv“, K Sitska ja J. Bergstein, Tallinn, Pikkjalg 9.
20. Rebekka Sorkin, Tallinn, S. Tartu 50, mööbliäri.
21. Agnes Sullakatkõ, Tallinn, Ahju 9—12, õmblustööstus.
22. Emilie Tamm, Võru, Jüri, 29, segakauplus.
23. Alma Uusmees, Tallinn, Tulika 13, toiduainete- ja õllekauplus.
24. Helene Vohla, Tartu, Põik 15, toiduainete-kauplus.

Augustikuu esimesel poolel

Registreeritud uued firmad.

1. V. Aleksejeff, Elva, Vene 11, pansion, ärip. Vissarion Aleksejeff.
2. Trüki- ja köitekoda „Saarlane“ J. Berg, P. Lauri ja M. Trei, Kuressaare, Tallinna 12, täisühing, täisosanikud Mihkel Trei, Peeter Lauri ja Johannes Berg, osakapital Kr. 3.000.—
3. Aleksander Erkmann ja Peeter Lage, Pärnu, Brackmanni 1, kingsepatööstus, täisühing, täisosanikud Aleksander Erkmann ja Peeter Lage, osakapital Kr. 100.—
4. A. ja J. Focken, Tallinn, Kopli 20, pudukauplus; täisühing, täisosanikud Adele Focken ja Jenny Focken, osakapital Kr. 1.000.—
5. Schljoma Gassmann'i õmblustööstus, Tallinn, Müürivahe 33—8, naiste üliiriete valmistamine.
6. Helga Glück, Petseri, Kaubarida 25, naha- ja hobuseriistade kauplus.
7. O. Heidenthal, Elva, Tartu 15, pansion, äripidaja Olga Heidenthal.
8. M. Heil, Uue-Kariste v., Metsamõisa k., segakauplus, äripidaja Mart Heil.
9. Robert Jänes, Tallinn, S. Tartu 42, riide- ja pudukauplus.
10. A. Jürgen, Tallinn, Pärnu mnt. 39, jalanõudekauplus, äripidaja Aliide Jürgen.
11. E. Kaiu, Tartu, Kalevi 59, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Elmar Kaiu
12. Karoliina Kaju, Tallinn, Narva mnt. 43, söögisaal.
13. Lilly Karp, Pärnu, Poska 5, tinditööstus, prokurist Wolfgang zur Mühlen.
14. J. Klein, Veriora v., segakauplus, äripidaja Ida Klein.
15. Alfred Koni, Tallinn, Girgensoni 29, liha-kauplus.
16. T. Kosõrev, Elva, Vene 2, pansion, äripidaja Taissa Kosõrev.
17. J. Kroos, Piirsalu v., Kabeli k., talurahvatarvetekauplus, ärip. Juhannes Kroos.
18. Marie Krüger, Tallinn, Koidu 41, pagariäri.
19. Tallinna Viilitööstus Ed. Kullengo ja Ko., Tallinn, Niguliste 14, viilide ümberraiumine, valmistamine ja nendega kauplemine, täisühing, täisosanikud Eduard Kullengo, Richard Jaanus ja Oskar Lubi, osakap. Kr. 2.250.—
20. Gustav Kuusik, Tallinn, Laada pl. 138, riidekauplus.
21. K. Käo, Narva, Joala 5, muusikariistadeäri, ärip. Karl Käo.
22. Speditsoonäri G. Lipavsky ja Ko, Tallinn, Koidula 14—7, täisühing, täisosanikud Gerson Lipavsky ja Benjamin Teitelbaum, osakap. Kr. 2.000.—
23. P. Mitt, Tallinn, Maakri 6, vanakraamikauplus, ärip. Peeter Mitt.
24. E. Moss, Tartu, Narva 67, toiduainetekauplus, ärip. Elfriede Moss.
25. Olga Muiso, Pärnu, G. Adolfi 9, pruugitud asjade kauplus.
26. A. Mäeots, Mustla, Posti 50, liha- ja vorstikauplus, ärip. Alviine Mäeots.
27. Jaan Mäger, Pärnu, Laidoneri 3, toiduainetekauplus.
28. Anna Nähkur, Tallinn, Graniidi 4, leiva-tööstus.
29. R. Nieländer, Tartu, Veski 45, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Rosalie Nieländer.
30. M. Niilus, Tartu, Kastani 123, toiduainete- ja piimakauplus, ärip. Marta Niilus.
31. U.-Ü. „Marcantile“ Vote Org & Co, Tallinn, Gonsiori 17, mootorsõidukitega ja nende tarvetega kauplemine, usaldusühing, täisosanikud Vote Org, Jüri Puhu ja Johannes Vendelin, osakap. Kr. 15.000.—
32. Anette Otsstavel, Lelle v., Eidapere, toiduainetekauplus.
33. A. Palumets, Tartu, Ueturu 5, kellasepäri, ärip. August Palumets.
34. Eduard Peterson, Torma, Tõikvere koolimaja ja Torma kirikumõis, chitusettevõte.
35. A. Pill, Viljandi, Uku 7, toiduainetekauplus, ärip. Asta Pill.
36. Sinaida Pirson, Pärnu, Kalamehe 5, toiduainetekauplus.
37. Eliise Pärnits, Abja-Paluoja, toiduainete-kauplus.
38. A. Põõsik, Tallinn, Paldiski mnt. 31-a, söögisaal, ärip. Aliine Põõsik.
39. Marie Rammo, Tallinn, Toom-Kooli 1, toiduainete- ja õllekauplus.
40. Eliise Reimann, Uue-Vändra v., Vihtra k., segakauplus.
41. A. Riismaa, Tallinn, Kunderi 23, toiduainete-kauplus, ärip. Ago Riismaa.
42. „Elita“ V. Savamägi, Petseri, Turupl. 14, seemne- ja põllutöömasinaosade kauplus, ärip. Vassili Savamägi.
43. A. Silm, Tartu, Tähe 61, toiduainetekauplus, ärip. Alviine Silm.
44. Helmi Sonn ja Anna Vääri, Tallinn, Kullasepa 3, delikatess- ja koloniaalkauplus, täisühing, täisosanikud Helmi Sonn ja Anna Vääri, osakap. Kr. 1.200.—
45. Paberi- ja pappkaupade tööstus „Bores“ L. Starrkopf ja K. Järvisto, Tallinn, Toom-Rüütli 7, paberkottide ja pappkaupade tööstus, täisühing, täisosanikud Liisa Starrkopf ja Karl-Rudolf Järvisto, osakap. Kr. 2.000.—
46. August Tiidre, Pärnu, Vana-Sauga 16, riide- ja pudukaubamüük.
47. Veera Tohver, Tallinn, Liivalaia 32, puuhoo.
48. Olga Tooter, Nõmme, S. Pärnu 152, küttepuude müük.
49. E. Treimuth, Tallinn, Tartu mnt. 69, pudukauplus, ärip. Elfriede Treimuth.
50. Arnold Ungerson, Tallinn, Raua 33-b, kaubanduskontor.
51. Hermann Veide, Pärnu, Jannseni 4, toiduainetekauplus.
52. Johannes Vendelin, Tallinn, Toompst. 10, veoautod juhuveoks.

Registreeritud muudatused:

1. Olga Adamsoni, kes peab viljakauplust Tartus, Võru 65, uueks perekonnanimeks on „Aim“; toiduainetekaupluse Tartus, Kuperjanovi 24 lõpetanud.
2. Elsa Ainsoni, kes peab kübaraäri Pärnus, Kalevi 51, uueks ees- ja perekonnanimeks on „Epp Ainsar“.
3. Paul Aland lõpetanud toiduainete- ja piima-kaupluse Tartus, Rüütli 24; edasi tegutseb toiduainete ostu-müügi alal (ilma äriuumita) ja peab restorani Raadi v. „Rannal“.
4. Georg Antipov avanud oma Narvas, Joala 20 asuvalle saapakauplusele osakonna Narva-Jõe-suus, Vabaduse 19.
5. Jakob Aunmanni, kes peab telliskivitööstust Porkuni v., Assamalla k., uueks perekonnanimeks on „Ainsar“.
6. Martin Benderi, kes peab Vana-Vändras segakauplust, uueks perekonnanimeks on „Pendre“.
7. Eduard Buurmanni, kes peab segakauplust Albu v., Aravetel, uueks perekonnanimeks on „Puurmaa“.
8. Alice David lõpetanud toiduainetekaupluse pidamise Pärnus, Supeluse 13; sealsamas avanud söögisaali.
9. Aktsiaselts Eesti Tulitikumonopol, Tallinn, Vabaduspl. 7, põhikiri muudetud.
10. Eestimaa Kinnitus-Aktsiaselts EKA, Tallinn, Vabaduse väljak 7, põhikiri muudetud, firmaks on „Eestimaa Kindlustus Aktsiaselts EKA“. Juhatuses lahkunud Helmuth Witte, uueks juhatuse liikmeks valitud Carl Stark.
11. Gustav Freimanni, kes peab toiduainetekauplust Tallinn, Loode 8, uueks perekonnanimeks on „Rajastu“.
12. Johannes Goldberg'i, kes peab talurahvatarvetekauplust Ahja v., uueks perekonnanimeks on „Viljasto“.
13. Zive Goldberg lõpetanud saapakaupluse Tartus, Rüütli 12, riide- ja pudukauplus, mis asus Tallinnas, S. Tartu 50, on üle viidud S. Tartu 12.
14. Sergius Grafi, kes peab jahuveskit Porkuni v. Assamalla k., uueks ees- ja perekonnanimeks on „Pärt Ráni“.
15. Liisa Graubergi, kes peab lihakauplust Tallinnas, Ulase 4, uueks perekonnanimeks on „Hallimäe“.
16. Artur Haav'a, kes tegutseb tsinkograafia alal Tallinn, S. Karja 21, uueks eesnimeks on „Ardo“.
17. Kinnitus-aktsiaselts Hansa, Tallinn, Pärnu mnt. 11, põhikiri muudetud; firmaks on „Kindlustusaktsiaselts. Hansa“, põhikapitaliks on Kr. 75.000.—
18. Reinhold Hendrikmanni, kes peab Tõrvas, Tartu 3 restorani, uueks ees- ja perekonnanimeks on „Rein Meremaa“.
19. Alumiiniumitööstus „Almeta“ N. Hirschfeld asub Tallinn, Lüvalaia 52 (enne S. Tartu 60).
20. Leonid Isaki, kes peab hotell-restoraani Tallinnas, Viru 24, firma all Hotell-restoraan „Euroopa“ L. Isak, uueks eesnimeks on „Leho“.
21. Lilli Janmanni, kes peab Aaspere v., Läsna k., segakauplust, uueks perekonnanimeks on „Randmäe“.
22. Valter Jentsoni uueks perekonnanimeks on „Jalviste“ ja tema Otepääl, Tartu 2, asuva aptee-gi firmaks on „Otepää apteek prov. V. Jalviste“.
23. Kustas Johanson'i, kes peab Uulu v. jahu- ja saeveskit, uueks perekonnanimeks on „Laadi“.
24. Klaasi- ja metsatööstuse aktsiaselts Järvakandi tehased, Tallinn, Pärnu mnt. 10, prokuura antud Meinhard-Voldemar Ots'ale ja Elmar Lomp'ile.
25. Hans Jäärats, kes peab toiduainetekauplust Valgas, Kungla 41, uueks perekonnanimeks on „Gerretz“.
26. Theodor Jürgensoni, kes peab Tallinnas, Narva mnt. 55 pagariäri, uueks perekonnanimeks on „Järverand“.
27. Edaniel Keskülä lihakauplus asub Tallinn, Imanta 18 (enne Tulika 26).
28. Kasper Kirk lõpetanud restoraani pidamise Tartus, Narva 46; edasi tegutseb chitustööde ettevõtte Tartus, V. Maarjamõisa 11-a.
29. Johannes Kleesmenti, kes peab Kiiu v. talurahvatarvetekauplust, uueks perekonnanimeks on „Kivissoo“.
30. Vennad Klompus ja Ilja Reffes naha- ja kalossidekauplus asub Tartus, Kaubaheov 1 (end. Kaubaheov 8).
31. Johanna Kool, kes peab toiduainetekauplust Pärnus, Riia 44, uueks eesnimeks on „Anna-Marie“.
32. Elisabeth Koppe lõpetanud riidevärvimise tööstuse Tallinnas, Hollandi 12; samasuguse tööstuse avanud Tallinn, Merepst. 13. Trikootööstust peab edasi Tallinn, V. Viru 15—2.
33. Erna Kuigo, kes peab toiduainetekauplust Tartus, Saekoja 3 (enne Tähe 61), uueks perekonnanimeks on „Loog“.
34. Vladimir Kukk'e, kes tegutseb maalritööde ettevõtjana Tallinn, Kalevi 18—2, uueks eesnimeks on „Vello“.
35. Eduard Kurg peab Vana-Kuuste vallas restoraani (endise õllekaupluse asemel).
36. Masinaehituse vabriku aktsiaselts „Franz Krull“, Tallinn, Kopli 68, piiratud prokuura antud Viktor Aucher'ile ja ins. Aleksander Koppel'ile.
37. Julius Kruuseli, kes peab lihakauplust Paldiskis, Jüri 18, uueks perekonnanimeks on „Leetmaa“.
38. Amalie Kvelli toiduainetekauplus asub Pärnus, Kuninga 18 (enne Akadeemia 11).
39. Mihail Kõrgesaare segakauplus asub Põlseri, Riia 9 (enne Smolensky 7-a).
40. Johannes Kõõp avanud Nõmmel, Männiku tee 37, toiduainete- ja lihakauplused; edasi peab ka samasugust kauplust Nõmme, Vabaduspl. 9.
41. Ulrike Lange jatkab äritegevust avades pudukaupluse Tallinnas, K.-Kalamaja 10.
42. Vassili Laufer, kes peab jalanõudekauplust Valgas, Kesk 23, uueks ees- ja perekonnanimeks on „Virmo Looväli“.
43. Siegfried Lebedorfi uueks ees- ja perekonnanimeks on Siim Loohein ja tema Põltsamaal, Lossi 12 asuva riidevärvimise, vanutamise ja pressimise tööstuse firmaks on „S. Loohein“.
44. Villem Lillenblatti uueks perekonnanimeks on „Lilleht“ ja tema Kilingi-Nõmmes, Kiriku 8 asuva raamatu- ja kirjutusmaterjalikaupluse firmaks on „V. Lilleht“.
45. Isak Lund'i lihakauplus asub Tallinn, Endla 52-b (enne Telliskivi 13).
46. Jakob Läänemets avanud veel saeveski Vao v., Avispea k.
47. Raadiotehniline töökoda „Tere“ T. Maasik, Tallinn, Pikk 3, firma muudetud järgmiselt: „Ülo Raadio T. Maasik“.
48. Eduard Malmbergi, kes peab segakauplust Pada v., uueks perekonnanimeks on „Tammes“.
49. Emilie Mäusk'i, kes peab Kasepää vallas

- segakauplust, uueks perekonnanimeks on „Mäekuusk“.
50. Valter Nigols lõpetanud vorstitööstuse Röpina v., Ala as., edasi peab vorsti- ja lihakauplust Röpina v., Jaama külas.
 51. Carl Norberg'i, kes peab toiduainetekauplust Pärnus, Pilli 6, uueks ees- ja perekonnanimeks on „Tarmo Normet“.
 52. Valter Pahlberg'i, kes peab ehitustarvete- ja värvikauplust Tallinnas, V. Ameerika 41, uueks perekonnanimeks on „Pahla“.
 53. Ado Peitson'i, kes peab jahuveskit Paadremaa v., uueks perekonnanimeks on „Peensalu“.
 54. Hendrik Peitson'i, kes peab Koonga v., Ura k., talurahvatarvete kauplust, uueks perekonnanimeks on „Peensalu“.
 55. Hans Permänn'i uueks perekonnanimeks on „Pärnoja“ ja tema Pärnus, Aisa 5 asuva ahjutööstuse firmaks on „A. Pärnoja ahjutööstus“.
 56. Hugo Permanson'i uueks perekonnanimeks on Pärnamäe ja tema Alavere v. asuva jahu- ja saeveski firmaks on „Vetla vesiveski H. Pärnamäe“.
 57. Paul Peterson'i, kes peab Tõrvas, Valga 18 kellasepäri, uueks perekonnanimeks on „Kanaribik“.
 58. Ploompuu, Tallinn, Nunne 11, raamatu-, paberi-, kirjutusmaterjali- ja tapeedikauplus, ettevõtte ühes firma tarvitamise õigusega üle läinud Eugen Cramer'ile.
 59. Hermann Pärna jätkab äritegevust avades pagaritööstuse Pärnus, Tallinna m. 19-a.
 60. Oskar Pärteli toiduainetekaupluse asukohaks on Tartu, Tallinna 69 (enne Püistee 28).
 61. Percy Raudjalgi, kes peab apteeki Kavastu v., Koosa k., uueks eesimeks on „Ants“ ja firmaks „Ants Raudjalg apteek“.
 62. Foto-, raadio- ja majandustarveteäri „Fotra“ Rebane ja Ko., Tallinn, V. Posti 8, täisosanik Meeta Tepp ühingust lahkunud. Ettevõtte tegevust jätkab Salme Rebane ainuisikliku äripidajana firma all „Foto-, raadio- ja majandustarveteäri Fotra S. Rebane“.
 63. Voldemar Reemann'i, kes peab koloniaal-, veini- ja viinakauplust Kärü v., Kärü al., uuteks nimedeks on „Vello Raidal“.
 64. Aktsiaselts Regina, Tallinn, S. Tartu 45, likvideerimisele asunud; likvideerimise komisjoni valiti Aleksander Saadve, Oskar Moisar ja Enn Kaljo.
 65. Voldemar Ruiso lõpetanud vanarauakaupluse Tallinnas, Valli 8; metallitööstuse Tallinn, Kollane 5, ja metallitööstussaaduste ja mööbliladu Tallinn, S. Tartu 7, peab edasi.
 66. Eduard Ruul lõpetanud metsatööstuse Kilingi metskonnas; tegutseb edasi kraavitööde alal Jõõpre v.
 67. Ekateriina Ruus avanud toiduainetekaupluse Pärnus, Ilvese 7; samasuguse kaupluse Abja v., Paluajal lõpetanud.
 68. Ado Roosimann lõpetanud Tallinnas, S. Tartu 42, asunud riide- ja pudukaupluse; edasi peab puuvillariidekauplust Tall. Laadapl. 65/66.
 69. Olga Rõzovi, kes peab paberi-, kirjutusmaterjali- ja lastemänguasjade äri Petseris, Turupl. 13, uueks perekonnanimeks on „Reinsalu“.
 70. Helmi Rübberg'i uueks perekonnanimeks on „Kukson“ ja tema Tartus, Rüütli 23 asuva kontori firmaks on „Kuulutuste kontor H. Kukson“.
 71. Selma Saks'i, kes peab toiduainetekauplust Pärnus, Rääma 5, uueks perekonnanimeks on „Karumaa“.
 72. Jakob Samberg'i, kes peab Kõnnu v., segakauplust, uueks perekonnanimeks on „Saarsalo“.
 73. Elisabeth Samm jätkab äritegevust avades söögisaali Tallinnas, Rackoja 18—3.
 74. Rebekka Scheeri, kes peab pagariäri Raasiku v., uueks perekonnanimeks on „Sule“.
 75. Tomas Schleicher'i, kes peab segakauplust Inglise v., uueks perekonnanimeks on „Aruste“.
 76. Anna Seemann jätkab äritegevust avades pruugitud asjade ja riiete müügi Pärnus, Riia mnt. 17.
 77. Pansion „Benita“ K. Serebrjakova asub N.-Jõesuus, Sepa 9 (enne Vabaduse 40).
 78. Jaan Siiberg'i, kes peab koloniaalkauplust Kabala v., Riidaku as., uueks perekonnanimeks on „Siir“.
 79. Juhan Siili, kes peab Rakveres, Pikk 62 mööblikauplust, uueks perekonnanimeks on „Marana“.
 80. Alfred Silberberg'i uuteks nimedeks on „Aadu Sömer“ ja tema Tallinnas, Narva mnt. 46 asuva tööstuse firmaks on „Auto-, vase- ja plekitööstus „Rool“ A. Sömer“.
 81. Gotlieb Stamm'i, kes peab jahutööstust Aakre v., uueks perekonnanimeks on „Tamm“ ja firmaks „G. Tamm“.
 82. Ludvig Stecher'i, kes peab vanakraamikauplust Pärnus, Riia mnt. 61, uueks perekonnanimeks on „Paide“.
 83. Gustav Steinberg'i, kes peab segakauplust Kunda-Malla v., uueks perekonnanimeks on „Kivimägi“.
 84. Leo Strom'i agentuuräri asub Tallinn, Narva 42 k. 7 (enne J. Vilmsi 5-c).
 85. Samuel Tamm lõpetanud Kambja v., Liiva as., koloniaalkaupluse pidamise; avanud Tartus Aleksandri 70 toiduainete- ja piimakaupluse firma all „S. Tamm“.
 86. Jaan Timpmann'i, kes peab saapakauplust Hummuli v., Soe al., uueks perekonnanimeks on „Tammistu“.
 87. Elisabeth Tont'i uueks perekonnanimeks on „Tõndu“ ja tema Tallinnas, Kopli 2-a asuva juuksetööstuse firmaks on „Elisabeth Tõndu juuksetööstus „Silva“.
 88. Tapeedi-, värvi- ja klaasikauplus R. Tuisk, Narva, Malmi 5, ettevõtte ühes firma tarvitamise õigusega üle läinud Oskar Tuisk'ile.
 89. Maria Traurigi, kes peab riide- ja toiduainetekauplust V. Väandra v., uueks perekonnanimeks on „Hein“.
 90. Liina Tsiigelmann lõpetanud plekisepatööstuse Tallinnas, S. Pärnu 2; edasi peab müsitööstust Tallinnas, Liivalaia 44, ja pudukauplust Tallinn, S. Pärnu 12.
 91. Ervin Tõlpi, kes peab toiduainetekauplust Pärnus, Riia 17, uueks ees- ja perekonnanimeks on „Eero Tari“.
 92. Aleksander Uibo, kes peab koloniaalkauplust Misso v., uueks eesimeks on „Albo“.
 93. Daaved Vaaks'i, kes peab toiduainetekauplust Vastseliina v., uueks ees- ja perekonnanimeks on „Toivo Vaidla“.
 94. Tõnis Vaimann'i, kes peab jahuveskit Jõõpre v., uueks perekonnanimeks on „Lootus“.
 95. Karl Veinglas'i, kes peab Kiiu v. koloniaalkauplust, uueks perekonnanimeks on „Loo-palu“.
 96. Samuel Vidrikson'i, kes peab jahuveskit Alatskivi v., uueks perekonnanimeks on „Viire“.

97. Jaan Vinberg'i uueks perekonnanimeks on „Rannu“ ja tema Paides, Pärnu 17, asuva toiduainetekaupluse firmaks „J. Rannu“.
98. L. Vinkler pudukauplus „Elve“ asub Tartu, G. Adolphi 52 (enne Narva 67).
99. Bruno Alex Zelinsky agentuurkontori asukohaks on Tallinn, Roosikrantsi 16—1 (enne Kaupmehe 16).
- Firma tegevuse lõpetamine registreeritud:**
1. Pagariäri K. Adamson, Tapa, Pikk 7.
 2. Aristid Aleksandridi, Tallinn, Narva mnt. 19, puuviljakauplus.
 3. August Andreson, Soosaare v., toiduainete ülesostu- ja müügiäri.
 4. Jaan Barlo, Kuigatsi v., Puka, lina- ja lina-seemne ost-müük.
 5. J. Berg'i trüki- ja köitekoda „Saarlane“, Kuressaare, Tallinna 12.
 6. Frieda Bergert, Pärnu, Kalamehe 5, toiduainetekauplus.
 7. Eesti Kaubalaevastiku Mehaanikute Ühing, Tallinn, Teenri 4, äritegevus lõpetatud.
 8. Rudolf Ehrmann, Tallinn, Kauba 28, toiduainetekauplus.
 9. Karl Eilender, Tallinn, V. Balti 35 k. 6, juhuslikud tööd (kõnniteede puhastamine).
 10. Hanno Eitelberg, Pärnu, Tallinna 89, savitööstus.
 11. Adele Ennus, Tartu, Rüütli 18—4, vaipade-tööstus.
 12. Johan Estrang, Türi, S. Pärnu 34, toiduainetekauplus.
 13. Johannes Fiskar, Hageri v., Hageri al., saeveski.
 14. A. Focken, Tallinn, Kopli 20, pesu- ja pudukauplus.
 15. Z. Gehn, Narva, Suur 11, pudukauplus.
 16. August Gutmann, Tallinn, Paljasaare 29, toiduainetekauplus.
 17. Alfred Hammer, Veriora v., Pahtpää k., segakauplus.
 18. P. Heil, Uue-Kariste v., Metsamõisa k., segakauplus.
 19. Jaan Helstein'i, kes peab Karula v., ligaste as., talurahvatarvete kauplust, uueks perekonnanimeks on „Helekivi“.
 20. Johannes Hülb, Tallinn, Maakri 22, esindus.
 21. Pauline Ignatjev, Tallinn, K.-Kalamaja 10, pudukauplus.
 22. Tapeedi- ja värvikauplus Gustav Israel, Tallinn, Harju 46.
 23. Lydia Jakenfeldt, Pärnu, Tallinna mnt. 81, toiduainetekauplus.
 24. Liisa Jäger, Rakvere, Aleksandri 42, toiduainetekauplus.
 25. Edgar Jänes, Tallinn, Vabriku 11, naha- ja vanarauakauplus.
 26. Karl Järv, Oisu v., segakauplus.
 27. Johannes Jõe, Rakvere, Seminari 23, toiduainetekauplus.
 28. M. Jürisson, Pärnu, Rohu 3, toiduainetekauplus.
 29. Agnes Kartau, Mõisaküla, Kiikre 35, toiduainetekauplus.
 30. Tõnis Kass, Võisiku v., Meleski, toiduainete ost ja müük.
 31. Friedrich Kattai, Võru, Kreutzvaldi 50, tiseritööstus.
 32. Mihkel Keppi, Pärnu, Tallinna mnt. 19-a, pagaritööstus.
 33. J. Kiilmann, Nõmküla v., segakauplus ja piimatööstus.
 34. Viktor Klau, Valga, Kesk 19, liha- ja vorstikauplus ja vorstitööstus.
 35. Arnold Knoch, Pärnu, Riia mnt. 31, naha-kauplus.
 36. P. Korts, Narva, Hermanni 11, toiduainetekauplus.
 37. H. Kudeviita, Nõmme, S. Pärnu 163, metallitööstus.
 38. Nadine Kuhu, Petseri, S. Kaubarida 25, naha- ja hobuseriistade kauplus.
 39. Gustav Kullamägi, Vesneri v., Väägvere k., toiduainetekauplus.
 40. Johan Kurrikoff, Ulila v., jahuveski.
 41. Marie Kuusik, Tallinn, Laadapl. 138, riide-kauplus.
 42. Aleksander Kvell, Pärnu, Põhja t. 7, toiduainetekauplus.
 43. Leena Käärrik, Mäksa v., toiduainetekauplus.
 44. Herman Kõressaar, Uue-Võidu v., jahuveski.
 45. Jaan Lamp, Asuküla v., segakauplus.
 46. Al. Laur, Koonga v., segakauplus.
 47. Jaan Laur, Undla v., jahuveski.
 48. Kaarel Laurberg, Erra v., segakauplus.
 49. Jaak Lepik, Viljandi, Posti 44, toiduainetekauplus.
 50. Adele Leppik, Kunda, pagariäri.
 51. Johan Limbach, Tallinn, Valge 13-b, toiduainetekauplus.
 52. Isak Lindström, Tallinn, Narva 136, toiduainetekauplus.
 53. Aleksander Luik, Tsooru v., segakauplus.
 54. Aleksander Lukjanov, Narva, Surnuaia 19, aiaäri.
 55. M. Maiste, Nõmme, Valdeki 6, toiduainetekauplus.
 56. Ivan Margas, Petseri, Poska 6, tee- ja söögi-maja.
 57. Kaalutööstus „Kaal“ Erna Martikan, Pärnu, Vingi 9.
 58. T. Massa, Laiksaare v., Urissaare k., segakauplus.
 59. Liisa Mathiesen, Tallinn, Kunderi 23, toiduainetekauplus.
 60. Pansion E. Michelson, Kuressaare, Allee 1.
 61. Katla- ja masinatehas M. Miller, Tallinn, Heina 33.
 62. Sofie Morosov, Tallinn, V. Patarei 11, toiduainetekauplus.
 63. Nahaparkimistöökoda, Juh. Mäeots, Mustla.
 64. Aleksander Männik, Orajõe metstk., metsatööstus.
 65. Johannes Mõrusk, Kaarepere v., segakauplus.
 66. J. Möller, Tallinn, Kollane 3, toiduainetekauplus.
 67. Arnold Nahkur, Tallinn, Graniidi 4, leivatööstus.
 68. F. Niggol, Tartu, Raekoja 12, rohu- ja värvikauplus.
 69. Emilie Niilo, Avanduse v., Simuna, pudukauplus.
 70. E. Nõmm, Küti v., Viru-Jaagupis, pagariäri.
 71. M. Nõmm, Pärnu, Ilvese 7, toiduainetekauplus.
 72. Eeva Paas, Tallinn, Liivalaia 78—1, õmblustööstus.
 73. Evald Paulberg, Tallinn, Vismari 13, saun.
 74. Leida Peikre, Põltsamaa, Jõgeva 15-a, segakauplus.

75. Aug. Pikhoff, Tudulinna v., Oonurme k., metsatööstus.
76. L. Pikkov, lihakauplused Keilas, Kirikupl. 4 ja Jaama 2.
77. M. Pill, Holstre v., liikuv saeveski.
78. Pilliroog, Tapa, Apteegi 11, toiduainetekauplus.
79. Liisa Pirs, Tallinn, Kaasani 5, toiduainetekauplus.
80. Antonie Pliesnik, Haapsalu, Ehte 3, aiavilja- ja lilleäri.
81. Aleksander Priuhka, Valga, Vabaduse 2, lihakauplus.
82. Eva Puhk, Põltsamaa, Jõgeva 22, segakauplus.
83. A. Puumann, Tallinn, Paldiski 4, toiduainetekauplus.
84. Juhan Pärnits, Mõisaküla, Kiikre 35, toiduainetekauplus.
85. Helene Pöder, Narva, Kalevivabrik 112, toiduainetekauplus.
86. Raku pood, Audru v., segakauplus.
87. Toiduainetekauplus K. Rammo, Tallinn, Losipl. 3.
88. Joosep Reemann, Aaspere v., Vatku k., segakauplus.
89. V. Reff, Nõmme, S. Pärnu 94, pudukauplus.
90. A. Reintam, Tallinn, Rulkoviuse 26, toiduainetekauplus.
91. L. Remmelg, Narva, Joala 4, kootud asjade kauplus.
92. Nikolai Rosenbach, Varangu v., Selja as., saeveski.
93. Edmund Rosenfeldt, Mäetaguse v., metsatööstus.
94. Jakob Sanglepp, Keila v., toiduainetekauplus.
95. Eva Sassian, V. Vändra v., Sõorike, segakauplus.
96. „Elita“ A. Savamägi, Petseri, Turupl. 14, seemne- ja põllutöomasina osade kauplus.
97. Elisabeth Schmidt, Nõmme, Männiku tee 37, toiduainete- ja lihakauplus.
98. Andrei Siigur, Sindi, einelaud.
99. A. Sonn, Puurmanni v., sindlitööstus.
100. Kadri Suster, Karksi-Nuia, toiduainetekauplus.
101. Kirjutusmaterjalikauplus Edith Suvorov, Narva, Suur 23.
102. Georg Stackelberg, Küti saeveski, Küti v., Küti as.
103. Konstance Stamm, Valga, Vabaduse 35, toiduainetekauplus.
104. August Tammeväli, Paide, Turg 15, liha- ja vorstikauplus, ja Paide, Turg 18, vorstistööstus.
105. V. Tedder, Pärnu, S. Sepa 4, koloniaalkauplus.
106. J. Tedre, Rakvere, Tallinna 50, lihakauplus.
107. Olga Tedre, Vao v., V.-Maarja, einelaud.
108. H. Teinburgi tuuleveski, Pärnu, Loode k.
109. Peeter Tirgo, Petseri, Kaubarida, naha- kauplus.
110. J. Tohyer, Tallinn, Liivalaia 32, puuhoov.
111. Amalie Tomander, Kiiu v., Salmiste k., toiduainetekauplus.
112. H. Tooter, Nõmme, S. Pärnu 152, küttepudemüük.
113. Karl Toro, Narva, Posti 73, toiduainetekauplus.
114. A. Treimuth, Tallinn, Tartu mnt. 69, pudukauplus.
115. Saiapood „Kalev“ Mihkel Tults, Kõo v., Võhma.
116. Andres Uehendrik, Pärnu, Vilmsi 17, agentuur seebikauba alal.
117. Võõrastemaja „Central“ Ado Utsu, Vändra.
118. Jakob Uueni, Vajangu v., Einmanni as., jahuveski.
119. Uusjärv saapakauplus, Tallinn, Pärnu mnt. 39.
120. J. Uustalu, Iisaku v., Iisaku k., segakauplus.
121. Rosalie Vaher, Pärnu, Jannseni 47, toiduainetekauplus.
122. E. Vahlberg, Narva, Tallinna mnt. 5, tee- ja söögimaja.
123. Marta Valtenberg, Uue-Vändra v., Vihtra k., segakauplus.
124. Rud. Veski, Tallinn, Narva mnt. 43, söögi- saal.
125. Adele Vichmann, Narva, Suur 21, juukse- tööstus.
126. Karl Vihm söögimaja „Astoria“, Tartu, Võidu 5.
127. Jüri Viies, Vastemõisa metsk., metsatööstus.
128. Jaan Võlma, Kärla v., Sõmmera k., jahuveski.
129. Alma Osterberg, Rakvere, Pikk 13, küba- ratööstus.
130. Liha- ja vorstikauplus A. Zeisig, Haap- salu, Karja 1.

Toiduainete turg.

London. 20. VIII 37.

Bacon, kaal 112 Ingl. naela

liri	sh. 98/- — 103/-
Daani	„ 100/-
Hollandi	„ 98/-
Eesti	„ 94/-
Rootsi	„ 98/-
Poola	„ 94/-

Nisu, kaal — 496 Ingl. naela = 225 kg

Northern Manitoba	sh. 5.27
Rosario Santa Fe	sh. 5.53

Jahu, kaal — 140 Ingl. naela = 63,5 kg

Good Canadian	sh. 21/8
-------------------------	----------

Odrad, kaal — 112 Ingl. naela = 50 kg sh. 9/-

Kaerad, kaal — 112 Ingl. n. = 50 kg. sh. 10/3

Linad, cif per tn.

Livonian, Basis Risten	£ 87/-
Tows Soviet	sh. 83/-

Manchester.

Võli.

Eesti	sh. 119/- — 121/-
Läti	„ 119/- — 121/-
Soome	„ 122/- — 124/-
Rootsi	„ 122/- — 124/-
Daani	„ 128/- — 131/-
Uus-Meremaa, finest	„ 120/-
„ first	„ 117/-

Hamburg.

Nisu.

Sisemaa, 50 kg eest	
Manitoba, cif 100 kg eest term. \$	5.43
Hard Atlantic, cif 100 kg eest term. „	5.60

Rukis 1000 kg eest

La Plata, Hamburgis.	sh. —
„ „ Amsterdamis	„ —

Suhkur, cwt. (50 kg)		Riis, Burmah II Rmk. 10.50
toores sh. 6/3 ¹ / ₄		Või, Berliinis,
Belgia " —		Deutsche Markenbutter Rmk. —
Tšehhi " —		Feine Molkereibutter " —
Poola " —		Molkereibutter " —
Holland " —		Landbutter " —
		Kochbutter " —

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	14. VIII	16. VIII	17. VIII	18. VIII	19. VIII	20. VIII	21. VIII	23. VIII	24. VIII	25. VIII	26. VIII
Frank . . .	132.82	132.82	132.82	132.91	132.91	132.85	132.82	132.85	132.79	132.81	132.85
Dollar . . .	4.9832	4.9822	4.9840	4.9895	4.9922	4.9882	4.9887	4.9895	4.9857	4.9830	4.9805
Rootsi kroon	19.396	19.396	19.396	19.396	19.396	19.396	19.396	19.396	19.395	—	19.395
Daani kroon	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	22.400	—	22.400
Norra kroon	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	19.901	—	19.901
Saksa mark .	12.392	12.382	12.388	12.401	12.405	12.395	12.402	12.403	12.400	—	12.395
Soome mark	226.17	226.12	—	—	—	—	226.10	226.12	226.12	226.12	226.12
Floriin . . .	9.0393	9.0350	9.0387	9.0437	9.0456	9.0393	9.04	9.0406	9.0362	9.0306	9.0306
Liira . . .	94.70	94.67	94.70	94.77	94.82	94.77	94.80	94.80	94.76	94.67	94.65
Helveetsia fr.	21.700	21.697	21.702	21.720	21.732	21.717	21.717	21.720	21.711	21.700	21.697
Tšehhosl. kr.	142.87	142.87	—	143.—	143.12	143.—	143.06	143.06	142.90	142.87	—
Belga . . .	29.602	29.587	29.597	29.602	29.620	29.615	29.617	29.627	29.612	29.592	29.577
Peseeta . . .	48.650	47.600	47.600	47.600	47.600	47.600	47.600	47.600	47.600	—	47.600
Silling . . .	26.37	—	—	26.40	26.40	26.40	26.40	26.40	26.40	26.40	26.40
Slott . . .	26.31	—	—	26.34	26.37	26.37	26.37	26.37	26.37	26.40	26.40
Pengo . . .	25.12	25.12	—	—	—	—	—	25.12	25.12	25.12	25.12
Latt . . .	25.25	—	—	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25	25.25
Eesti kroon .	18.25	—	—	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Litt . . .	29.50	—	—	29.50	29.50	29.50	29.50	29.50	29.50	29.50	29.50
Tšerv . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Höbe p/unts	20/	20/	20/	19 ¹⁵ / ₁₆	19 ¹⁵ / ₁₆	19 ¹⁵ / ₁₆	19 ¹⁵ / ₁₆	19 ¹⁵ / ₁₆	19 ⁷ / ₈	19 ¹³ / ₁₆	19 ⁵ / ₈
Kuld p/unts	139 sh. 6 d.	139 sh. 7 d.	139 sh. 6 d.	139 sh. 4 ¹ / ₂ d.	139 sh. 3 ¹ / ₂ d.	139 sh. 4 ¹ / ₂ d.	139 sh. 4 d.	139 sh. 4 d.	139 sh. 4 ¹ / ₂ d.	139 sh. 6 d.	139 sh. 7 d.
Plaat. p/unts	—	—	—	—	—	—	175/-	—	—	—	—

	B E R L I I N										
	14. VIII	16. VIII	17. VIII	18. VIII	19. VIII	20. VIII	21. VIII	23. VIII	24. VIII	25. VIII	26. VIII
Naelsterling.	12.415	12.405	12.415	12.425	12.435	12.425	12.43	12.43	12.425	12.415	12.41
Frank . . .	9.345	9.340	9.345	9.350	9.350	9.350	9.355	9.355	9.35	9.345	9.34
Dollar . . .	2.491	2.491	2.491	2.491	2.491	2.491	2.491	2.491	2.491	2.491	2.491
Rootsi kroon	63.99	63.94	63.99	64.05	64.10	64.04	64.07	64.07	64.05	64.—	63.97
Daani kroon	55.42	55.38	55.42	55.47	55.51	55.47	55.49	55.49	55.47	55.42	55.40
Norra kroon	62.38	62.38	62.38	62.43	62.48	62.43	62.45	62.45	62.43	62.38	62.36
Soome mark	5.490	5.485	5.490	5.495	5.50	5.495	5.495	5.495	5.495	5.49	5.49
Floriin . . .	137.30	137.36	137.35	137.37	137.44	137.40	137.46	137.39	137.45	137.39	137.39
Liira . . .	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10	13.10
Helveetsia fr.	57.19	57.17	57.20	57.20	57.18	57.20	57.21	57.21	57.21	57.18	57.19
Belga . . .	41.93	41.91	41.94	41.95	41.98	41.96	41.96	41.95	41.95	41.93	41.94
Latt . . .	49.05	49.05	49.05	49.05	49.05	49.05	49.05	49.05	49.05	49.05	49.05
Eesti kr. . .	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—	68.—
Litt . . .	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98	41.98

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

J. Puhk ja Pojad suurveski saadused:	Kroonid.	„Granular“	100 kg. 37.—
		„Poolsõre“	„ 44.—
		„Sõre“	„ 44.—
		„Manna“	„ 44.—
Nisupütül (hinnad on arvatud ühes valge puuvillase kotiga):		„Rukkipühk“	100kg. 17.70—18.20
„Sampo“	100 kg. 30.—	„Rukkipütül“	„ 26.—
„Kungla“	„ 34.—	„Nisujahu, pehme — sõre“	„ 30.00—44.00
„Kalev“	„ 37.—	„Kaerahelbed“	„ 35.—
„Eesti parem“	„ 43.—		

		Kroonid.	Kroonid
J. Puhk ja Pojad suurveski:			
Jahud rukki	100 kg	18.00—18.50	Puuvillane riie, Bjas, netto . . mtr. 0.565—0.655
„ püül	”	26.00	„ „ Mitkal ” 0.415—0.55.—
„ nisu, pehme—sõre	”	30.00—44.00	Ölilinasemned, baas 100 kg. —
Kaerahelbed (Herkulo)	1 kg	—35	Linaseemned, külvi, baas —
A/S. Rotermanni teh.			Kivisüsi, sepa, fr. Tallinn 1000 kg. 36.—
Jahud: leivajahu	100 kg.	16.—	Kivisüsi, auru, Newcastle, fr. Tall. ” 32.—
„ rukki	”	17.80	Koks, gaasi, Tallinna gaasivabr. 1000 kg. 50.—
„ püül	”	24.—25.—	Kütteturvas (riigi turbat.) ” 9.—
„ nisu, pehme — sõre	”	26.00—43.—	Põlevkivi, netto ” 9.—
Nisu	”	23.00—24.—	Kütteõli vaadiviisi, netto 100 kg. 5.60
Rukis	”	16.00—17.00	Raskeõli A. B. C. ” 8.00
Kaerad, toidu	”	14.00—15.00	Estobituumen A. B. C (gudrong) 100 kg. —
Odrad, õlle	”	17.05	„ „ „ tünnid br. ” —
„ toidu	”	16.00	„ „ A. B. C. D. E. F. ” ” 9.75
Seemned: ristikeina, punane,			Asfaltmulsoon ” 10.25
hiline	100 kg.	16.50	„ mastiks ” 5.75
timuti	”	70.00	Katuselakk, ” 10.25
Riis, Burma II	”	46.50	Fenolaat, tünnid, netto ” ” 5.25
Kartulitärklis Supérieur“	”	23.—	Karbolineum „Estokarbolineum“
Siirup, kartuli, 42 ⁰ / ₀	”	24.00—26.—	A. B. C. netto ” 8.75—11.75
Glükoos	”	24.—	Raualakk, tünnid, netto ” 16.75
Margariin, kodumaa	”	77.50—87.50	Imbutuseõli D, C, netto, tünnid ” 6.75—7.75
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.80—2.40	Maanteeõli 100kg. 6.00
„ Eesti	”	1.00—2.30	Viljapuu-karbolineum, netto ltr. 0.30
Kohv, Rio, Santos jne.	”	2.65—3.30	Mootorpetrooleum, ” 0.12,5
„ Kesk-Ameerika sordid	”	4.75—5.75	„ -nafta ” 0.11
Tee, laht., oranž Pekoe, Tseilon	”	5.50—6.—	Diiselnافتa ” 0.11
Tee, laht., oranž Pekoe, Java	”	5.00—5.50	Autobensiin ” 0.31
Sidrunid	kast	36.00	Putukamürk „Puttox“ ” 1.50
Suhkur, peenike, Inglise 100 kg. 46.25—46.50			Raud, sordi 100 kg. 22.00
„ „ Vene ” 25.00			„ vinkel ” 29.00
„ „ Poola ” 46.—46.25			„ vits ” 34.00—38.—
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun			„ plekk ” 47.00—51.—
Irboska ja Narva	”	2.50	„ talad ” 23.00—25.00
„ lahtine, Saksa, fr. Tallinn	”	2.30	Teras, talla, ree ” —
„ vene	”	2.10—2.30	„ vedru ” 30.00
„ hispaania meresool	”	2.—	„ valu ” 00.90—1.—
Heeringad, Šoti „Matties“, I sort, tünn 51 00—52.00			Inglismaa ” 540.—560.—
sama koormaviisi	”	—	Seatina ” 50.—52.—
Šoti „Matfulls“ I sort	”	55.—56.—	Vaskplekk, punane ” 210.—260.—
„ „Matfulls“ II s.	”	—	„ valge ” 180.—210.—
A-s. Kalandus, „K“ vag. viisi	”	39.—	Tsinkplekk ” 75.—80.—
„ „Matties“	”	40.—	Masinaõli, ” 21.—23.50
„ „Matfulls“	”	42.—	„ poola ” —
Liha, sea, I sort	1 kg.	00.95—00.97	„ ameerika ” —
Liha, looma, I sort	”	00.50	Mootoriõli, ameerika ” 38.00—60.—
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	12.00—13.—	Autoõli, ameerika ja daani ” 42.00—105.—
Sojatangud	”	15.75	A/Ü. Eesti Kiviõli põlevkivi küt-
Nisukliid	”	10.—	teõli, tsistern. 1000 kg. 65.00—70.—
Linad. Tendents — ptsiv.			Linaseemneõli 100 ” 63.00—65.—
20. 08. 37. a. Linahindade noteerimise komis-			Värnits ” 64.00—66.—
jon noteeris järgmised lina kokkuostuhinnad			Tsilindriõli, Ameerika ” 30.00—56.—
sentides ühe kg eest franko kokkuostja ladu			Nafta, Vene ” 14.—
riiklike standardsortide alusel (s. o. sortide eest,			„ Ameerika ” 14.—
mis vastavad Põllutöeministeeriumi lina väljaveo			„ Poola ” —
kontrolli nõuetele nii omaduste kui ka harimise			Petrooleum, Vene, tsist. ja vaadid ” 15—16.—
ja sidumise poolest):			„ Ameerika ” 15.50—16.50
Lina, ristna R		Petseri- ja Mujal	Bensiin, Eesti, riigi põlevkivi-
hoffsdreiband HD		Võrumaal Eesti	tööstuse segabensiin, fr. Tallinn, pr. l. —31
dreiband D		140 138	Auto-bensiin —31
ordinäärdreiband OD		131 129	A/Ü. Eesti Kiviõli bensin, „Estolin“,
liivi ordinäärdreiband LOD		122 120	tsistern. fr. Tall., ühes teedemaks. ” —32
takupraak H		113 111	Bensiin, I s. välisbensiin ” —
Takud Codilla I	1 kg.	104 102	Piirit., puh., eksp. (ekskl. v.) fob. Tall. h/lalk 33.00—35.—
„ „ II	”	95 93	Pesusooda, kodumaa 100 kg. 8.50—9.00
„ „ III	”	88	Seebikivi ” 27.50—29.00
„ ehituse	”	78	
„	”	17	

	Kroonid	60—72 kg	I sort	II sort	III sort	IV sort
Värvid, nigros, vees sulav, välism. 1 kg.	7.00		1.00	0.95		
„ tsinkvalge, välism.	0.62—0.65					
„ tinavalge, „	0.88—0.92	55,5—59 „ } 72,5—75 „ }	0.95	0.91		Siseturu hinnad
„ ooker, „	0.16—0.29					
Vätisained: Superfosf. ingl. 18/20% kott	5.40	75,5—80 „	0.91	0.87		
Superfosfaat holl.	5.35					
„ vene	5.05					
„ „ lahtiselt, fr. piir 100kg.	4.45					
Segafosfaat 22/23%	4.35					
Eesti fosforiit 25/27%	3.25					
Kaalisool 40%	11.40—11.55					
Salpeeter, tshiili 16% (terakujul.)	—					
Väävelhappu ammoonium 20,6%	—					
Paber, rotatsiooni 100 kg.	23.20					
Tsement,						
Portland, Kunda, pütt 170 kg, fr. Rakvere	5.85					
paberkottides	5.15					
Kriit, toores 100 kg.	4.15—4.40					
„ pestud	4.25—4.40					
Kivitorv	14.00—24.—					
Puutorv	18.—					
Lubi	2.20					
Kips, krohvimise, fr. v. Irboska 1000kg.	30.00					
„ krohvimise, fr. v. Tallinn „	38.00					
Telliskivi, I s. fr. Tallinn 1000 tk.	46.00—48.00					
Silikaat, I s., fr. vabrik	42.00					
Tulitikud, originaalkast (5000 toosi) kast	126.—					
Tallanahk, eesti nahast 1 kg.	2.30—2.60					
Tallanahk, Ameerika, I s.	2.60—2.80					
Metsamaterjalide hinnad fr. laduplats Tallinn.						
Palgid: kuusk ja määnd . . . thm. kr.	19.00—21.—					
Kapp-palgid	—					
Pakud, kuusk r.-m. „	8.50—9.50					
„ määnd	8.00—9.00					
Paberipuu	7.00—8.00					
Toepuud	7.00—8.00					
Pakud: kask thm. „	20.00—28.—					
„ lepp, I sort	32.—					
„ „ II sort	20.—					
„ haab I „	35.—					
„ „ II „	25.—					
Prussid	35.00—37.00					
Saetud materjal, plangud + 25% laudu:						
„ kuusk u/s	47.—					
„ „ IV sort.	43.—					
„ määnd u/s	48.—					
„ „ IV s	44.—					
Kastilauad	64.—					
Krohviliiitud	29.00—34.00					
Liiprid 25 cm × 25 cm × 272 cm tk. „	—					
„ 15 „ × 25 „ × 270 „ „	3.—					
Tendents: äraootav.						
Lambavill 15. VIII 36. a.						
„ I sort 1 kg Kr.	3.55					
„ II „	2.80					
„ III „	2.05					
Puuvill, Liverpooli börs.						
American Fully Middling inglise nael (lbs) eest ingl. pennides (d) loko	5.64; okt. 5.47; dets. 5.49; jaan. 5.51; märts. 5.56; mai 5.61.					
Või. — Tendents: kindel						
I sort 1 kg Kr. 1.59, mis tulnud sisse 16.—22. VIII 37.						
Lambaliha. 25. VIII 37. Eksporditava värskelambaliha hind Tall. tapamaj. headuse järgi 75—80 s. kg.						
Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas 20. VIII 37. a.						
Peekonsigade tapakaalud:						
20. VIII 37. Kanamunad. Tendents: paranev.						
1 kg ekspordimune koos juuremaksuga hinnad fr. kogumispunkt Kr. 0.80						
üle 60 gr. raskuste munade juures Kr. kümme						
50—60 gr. „ „ „ „ „ „ „ „						
1 kg siseturu mune „ Kr. 0.60, mis vastab: „ „						
Siseturu m. 50—60 gr. rask. juures „ „						
„ alla 50 „ „ „ „ „ „						
Piim. 23. 08. 37.						
Noteerimise komisjon noteeris talupidajate poolt müüdava piima hinnaks Tallinnas ühe liitri eest:						
I valiku rõõskpiim lahtistes nõudes					11	s. ltr.
kauplustele müües						
II valiku rõõskpiim lahtistes nõudes					10	„ „
piimatööstustele müües						
III valiku rõõskpiim lahtistes nõudes					9	„ „
kauplustele müües						
IV valiku rõõskpiim lahtistes nõudes					8	„ „
piimatööstustele müües						
Juust. 16. 08. 37. — Tendents: kindel.						
Juustu hinnaks noteeritakse ilma riikliku juuremaksuta fr. Tallinn Šveitsi juustu eest						
Siseturu juust						
sort 12 A 110 senti kg. Šveitsi	125.—					
„ 11 A 105 „ „ Hollandi	100.—					
„ 12 B 102 „ „ Backstein	100.—					
„ 11 B 98 „ „ Konserv.	130.—					
Kartulid. Tendents: —						
Sõõgikartul: raudteejaamades . Kr. —						
Lääne rannas	—					
Tööstuskartul: tärkliisevabrikutes „ —						
Aiasaadused.						
Sigurid: ekspordikõlv. fr. kogumisp. — s. kg.						
Tendents: kindel.						
Kurgid konservitud, ekspordikõlvulised ca 5 kg. plekknõu Kr. —						
Tendents: püsiv						
Sidrunid, kast	—					
Apelsinid, Itaalia, 20 kg	—					
Lina Prahid.						
Tallinn — Stettin 1000 kg. Rmk.	14.25					
„ — Gent 1016 sh.	32/6					
„ — Dundee	37/6					
Puumaterjalid. Standard						
Tallinn—London „ sh.	50/—					
„ — Hull	60/—					
„ — Southampton	57/6					
„ — Manchester	65/—					
„ — Grangemouth	50/—					
„ — Belfast	60/—					
„ — Dundee	52/—					
„ — Antwerpen	47/6					
„ — Gent	47/6					
„ — Rotterdam	45/—					
„ — Amsterdam	50/—					
Segakaup.						
Tallinn — Stettin 1000 kg rmk.	18.00—30.—					
„ — London 1016 kg sh.	17.00—45.—					
„ — Stokholm 1000 kg rkr.	11.00—30.—					
„ — Stettin, või, tünn rmk.	1.50					
„ — London 1016 kg „ sh.	2/6					

E. A.-K. U. ERAHAIGLA
NARVA MNT. 6-a, TELEFON 428-80

Vesiravila

Avatud kella 9—11 ja 4—7

Pärmi-, söehappe-, merisoola-,
männiekstrakti-, kodumaa ter-
vismuda-, raba-, vahu- ja nelja-
rakuvannid. Charcot-, mantel-,
kapillaar-, Šoti ja aurudušid.
Istevann, valguskapp, auru-
kapp ja diatermia tervis-
mudaga

Arsti kõnetunnid kella $\frac{1}{2}10$ — $\frac{1}{2}11$
ja $\frac{1}{2}7$ —7

Cotton-sukki

„ILU“

ja elegantset daamide siidpesu

„MARATTI“

soovitab

O/Ü.

„H. Rõivas & Poleschuk“

Vabrik:

Tallinn, Tondi tän. 27, telefon 460-89

Kontor ja ladu:

Estonia puistee 11, telefon 311-62

Ilmus: *A. Mändwere* ja *A. Lahe*

Kuidas õieti kaubelda.

102 lk. Hind Kr. 1.25

S sus: 1. Kaupade ost, pakkumine (ühes käitumise ja teenimise
õpetusega) ja müük.

2. Kaubanduslik kalkulatsioon.

Raamat saadaval

Kaubandus-õõstuskojas, Pikk tän. 20.

Raamatu hinna markides ärasaatjale saadetakse raamat
postikuludeta ülesantud aadressil kätte.

Öölokaal
„Dancing-Paris“
Müürivahe 2

Igal õhtul veel võimalus näha originaalset

neegristeppi

Montgomery'de ettekandel

Peale selle huvitav kodumaa eeskava

Lõunad 1—6

A-S.

H. MOSER & Co.

Tallinn, Pikk 19, telef. 437-47

Soovitab rikkalikus valikus:

tasku- ja käeure maailmakuulsast vabrikuist
Hy Moser & Cie Le Locle Šveits, **seina-** ja
äratuskelli, **kuldkette** ja **käevõrusid** kui ka
hõbe- ja **hõbetatud asju**.
Parimat **rootsi kristalli**.

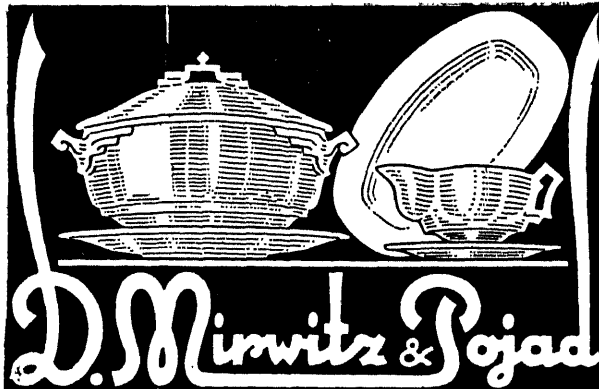
Katla- ja masinaremonttöid

tehakse korralikult soodsate hindadega.

Elektriga šveissimine agregaadiga kohale sõites. Tööstuses müüa aurukatel, 17 rtm. küttepinda, Worthington-pump, inspektoreid, elektrimootor, 1,5 kW. v. v. ja atset. šveissimisgeneraator. Raudplaate kuni +- 10 mm.

Metallitööstus E. MAIDLA,

Narva mnt. 63, tel. 307-65.

Klaas-, portselan-
ning kivinõud ja
muud majatarbed

Väljaandja Kaubandus-tööstuskoda.

Vastutav toimetaja H. ANTO.

Tallinna Eesti Kirjastus-Uhisuse trükikoda, Pikk t. 2. 1937.